
Werkzoekende schoolverlaters in Vlaanderen

18e longitudinale studie
juni 2001 - juni 2002

Jong geleerd is fel gegeerd
schoolverlaters 1 jaar lang gevolgd

VDAB-Databeheer en -analyse
Keizerslaan 11 • 1000 Brussel
e-mail: dbda@vdab.be

Gebruik van gegevens is toegestaan mits een correcte bronvermelding

Inhoud

Woord vooraf	5
Methodologie	6
Intrede op de arbeidsmarkt	8
Geografische spreiding	10
Studieniveau – gebruikte afkortingen	11
Overzicht per studieniveau	12
Resultaten per studieniveau	14
Max. secundair onderwijs van de 1e graad	15
Deeltijds beroepssecundair onderwijs	16
Algemeen secundair onderwijs van de 2e graad	18
Beroepssecundair onderwijs van de 2e graad	20
Technisch secundair onderwijs van de 2e graad	22
Kunstsecundair onderwijs van de 2e graad	24
Algemeen secundair onderwijs van de 3e graad	26
Beroepssecundair onderwijs van de 3e & 4e graad	28
Technisch secundair onderwijs van de 3e graad	30
Kunstsecundair onderwijs van de 3e graad	32
Hoger onderwijs van 1 cyclus	34
Hoger onderwijs van 2 cycli	36
Universitair onderwijs	38
Studieniveaus – samenvatting	40
Conclusies	42
Bijlage – Opvolgingscijfers per studieniveau	44

Woord vooraf

Beste lezer, voor u ligt de 18e longitudinale schoolverlatersstudie van de VDAB.

In deze titel schuilt een reeds lange traditie, deze studie zag immers het levenslicht in 1982, toen er van de VDAB zelfs nog geen sprake was.

Niettegenstaande deze traditie, bleef de studie mee evolueren met de veranderingen die zich in het onderwijslandschap en op de arbeidsmarkt aandienen.

De invoering van verschillende e-toepassingen bezorgde de werkzoekenden een grote autonomie bij de registratie en het beheer van hun werkzoekendendossier. Dit zelf-beheer zorgt echter ook voor een verschraving van de beschikbare informatie.

Om dit euvel op te vangen, en ook om een zo volledig mogelijk zicht te krijgen op de totale populatie van schoolverlaters, werd vorig jaar reeds toenadering gezocht met het Departement Onderwijs. De besprekingen die om technische redenen toen nog niet succesvol konden afgerond worden, leidden dit jaar wel tot een baanbrekend resultaat.

Voor de eerste maal sinds de start van de publicatie kunnen wij u resultaten aanbieden over de totaliteit van de schoolverlaters die het schoolse leven vaarwel zegen op het einde van het schooljaar 2000 - 2001.

Dit betekent dat alle schoolverlaters die in het verleden niet in de studie voorkwamen, omdat ze rechtstreeks doorstroomden naar de arbeidsmarkt zonder een tussenkomst van de VDAB, nu wel in kaart kunnen worden gebracht.

De "missing link" is niet langer missing!

Deze doorbraak kon slechts worden gerealiseerd dankzij de bereidheid tot samenwerken vanwege het Departement Onderwijs. Samen met de VDAB zorgen ze ervoor dat u vandaag kan beschikken over volledige resultaten voorzien van een gepaste duiding.

Wij zijn er van overtuigd dat deze samenwerking in de toekomst zal leiden tot de uitbouw van een echt standaardwerk over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, wat u als gebruiker enkel kan ten goede komen.

Methodologie

Het begrip "schoolverlater"

Het departement Onderwijs voert ieder jaar op 1 februari een telling uit van het aantal leerlingen en studenten.

Voor het bepalen van het aantal schoolverlaters van 2001 wordt de telling van 2001 vergeleken met deze van 2002.

Wie in de telling van 2001 voorkomt maar niet meer in deze van 2002, wordt als schoolverlater beschouwd.¹

Deze redenering klopt niet helemaal.

Schoolverlaters die een middenstandsopleiding hebben gevolgd vinden wij hier niet terug.

Schoolverlaters die één of meerdere jaren in het buitenland gestudeerd hebben of studies volgden in een niet erkende onderwijsinstelling of in een onderwijsinstelling die niet onder de bevoegdheid valt van het departement Onderwijs, komen in deze bestanden ook niet voor.

Wanneer zij zich inschrijven als werkzoekende bij de VDAB dan vinden wij ze wel terug in de VDAB-bestanden.

Schrijven zij zich niet in als werkzoekende dan vinden wij ze niet in de onderwijsbestanden noch in de VDAB-bestanden terug.

Wij komen hier verder nog op terug in de niveaus waar dit effect speelt.

VDAB houdt eveneens een bestand bij van de schoolverlaters die zich als werkzoekende inschrijven in de periode juni-oktober 2001.

Door het departement Onderwijs werd dit VDAB-bestand vergeleken met het Onderwijsbestand. Indien een koppeling kon gemaakt worden dan werden de VDAB-gegevens verrijkt met Onderwijsgegevens, indien door Onderwijs geregistreerde schoolverlaters niet konden gekoppeld worden, dan werden van deze schoolverlaters enkele gegevens² ter beschikking gesteld om verdere analyse mogelijk te maken.

Een aantal schoolverlaters in het VDAB-bestand kon niet teruggevonden worden in het Onderwijsbestand. Het ging hier voornamelijk om personen die een middenstandsopleiding hebben gevolgd ofwel één of meerdere jaren studeerden aan een instelling die niet onderworpen is aan de regelgeving van het departement Onderwijs (Privé-onderwijs, onderwijs in een instelling van de Franse gemeenschap of studies gevolgd in het buitenland).

Uitgezonderd de schoolverlaters die een middenstandsopleiding³ hebben gevolgd, werden de resultaten van deze groep verwerkt aan de hand van VDAB-gegevens.

Restpercentage (nog werkzoekend na 1 jaar)

Van alle schoolverlaters die in het VDAB-schoolverlatersbestand voorkomen wordt nagegaan wie 1 jaar na het verlaten van de school (30 juni 2002) nog als werkzoekende staat ingeschreven. Dit aantal, vergeleken met het totaal aantal schoolverlaters, noemen wij het **restpercentage**.

Dynamiek

De schoolverlaters die één jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende bij de VDAB zijn ingeschreven, zijn natuurlijk niet allemaal gedurende gans die periode werkloos geweest. Een aantal onder hen vond een job voor een beperkte duur, werkte één of meerdere keren voor een interimbureau of was op een andere wijze op de arbeidsmarkt actief.

Een ander deel was in de opvolgingsperiode nooit uitgeschreven, d.w.z. dat zij tussen de periode dat zij de school verlieten (einde schooljaar 2001) en 30 juni 2002 geen enkele werkervaring konden opdoen.

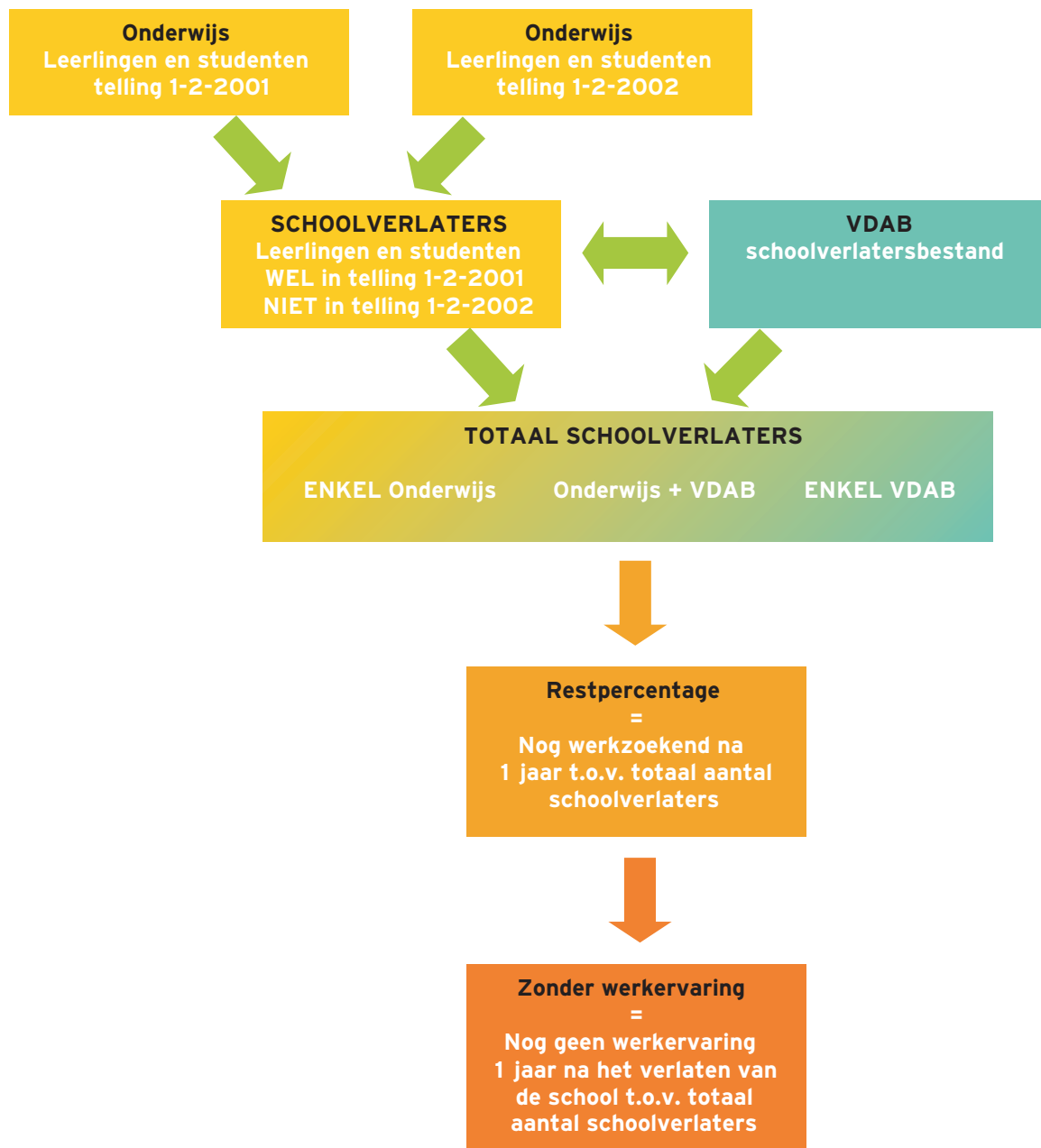
Deze groep "**zonder werkervaring**" vormt de harde kern van de schoolverlatersproblematiek! Hun aandeel wordt uitgedrukt in een percentage t.o.v. het totaal aantal schoolverlaters.

¹ Het betreft een basisbestand; schoolverlaters die hun woonplaats buiten het Vlaams Gewest hebben, die om leeftijdsredenen niet meer in aanmerking kunnen komen als schoolverlater of die zijn opgeleid voor een tewerkstelling in een beschermd milieu, worden niet in aanmerking genomen.

² De gegevens verstrekt door het departement Onderwijs hadden enkel betrekking op kenmerken als gevolgde studies, geslacht, woonplaats, nationaliteit, ... Er werden geen persoonsgegevens ter beschikking van de VDAB gesteld.

³ Voor de schoolverlaters die een middenstandsopleiding hebben gevolgd kon door het VIZO geen bestand ter beschikking worden gesteld van alle schoolverlaters uit het schooljaar 2000-2001. Wij hopen in de toekomst ook deze schoolverlaters in de studie te kunnen opnemen.

Schematische voorstelling

Intrede op de arbeidsmarkt

Het aantal schoolverlaters dat zich bij de VDAB als werkzoekende inschrijft, daalt voor het 5e opeenvolgende jaar.

De daling doet zich zowel bij de mannen als bij de vrouwen voor.

Deze daling is deels een gevolg van demografische redenen, maar meer en meer studenten volgen een aanvullend of specialisatiejaar waardoor zij hun intrede op de arbeidsmarkt uitstellen.

De inschrijvingen als werkzoekende zijn ongeveer fifty-fifty verdeeld over mannen en vrouwen.

Kijken we wie 1 jaar na het verlaten van de school nog ingeschreven is als werkzoekende, dan blijkt dat de verdeling mannen – vrouwen duidelijk in het voordeel van de vrouwen uitvalt.

Vooral het laatste jaar (periode 7-2001 – 6-2002) is er een voor de mannen ongunstige evolutie waar te nemen.

Bij het bekijken van het aantal schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend is, stellen wij een merkwaardige trend vast.

Tussen 1998 en 2001 was er een constante daling zowel bij de mannen als bij de vrouwen. De daling bij de vrouwen was in deze periode echter gevoelig sterker dan deze bij de mannen.

In 2002 krijgen wij globaal een bruuske ommekeer. Het totale restpercentage stijgt van 15,2% naar 19,2%.

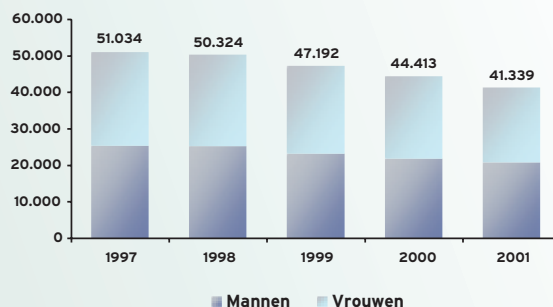
Terwijl ook hier de vrouwen de schade nog enigszins kunnen beperken, is de evolutie bij de mannen ronduit schrikbarend.

Verder in deze studie komen wij op de oorzaken hiervan terug.

SCHOOLVERLATERS INGESCHREVEN BIJ DE VDAB

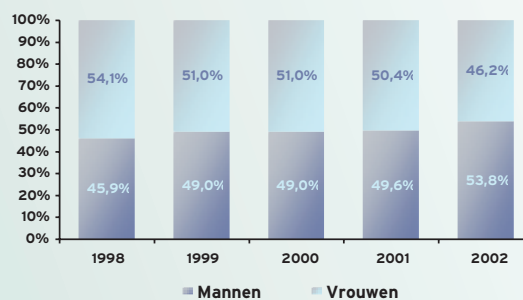
EVOLUTIE INSCHRIJVINGEN

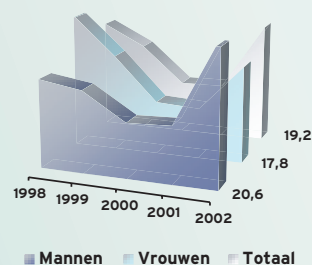
	1997	1998	1999	2000	2001
Mannen	25.326	25.258	23.100	21.748	20.761
Vrouwen	25.708	25.066	24.092	22.665	20.578
Totaal	51.034	50.324	47.192	44.413	41.339

INSCHRIJVINGEN VDAB

MANNEN - VROUWEN

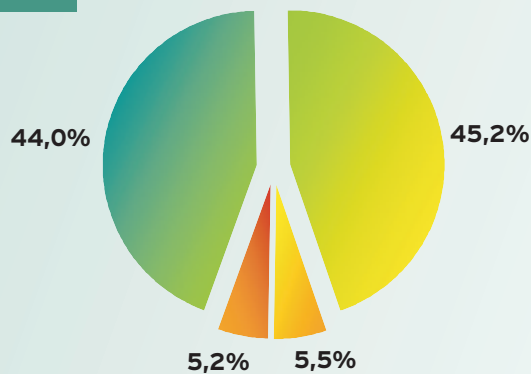
EVOLUTIE REST % VDAB

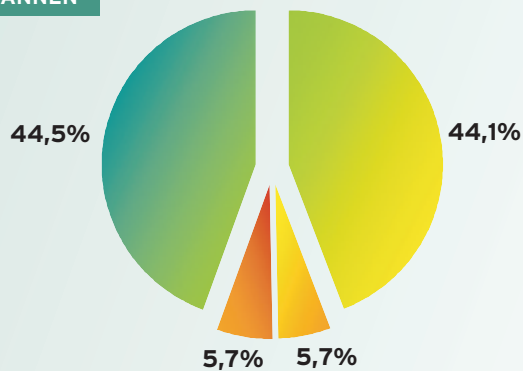
	1998	1999	2000	2001	2002
Mannen	17,3	16,9	15,3	15,4	20,6
Vrouwen	20,1	17,8	15,2	15,0	17,8
Totaal	18,7	17,4	15,2	15,2	19,2

ALLE SCHOOLVERLATERS

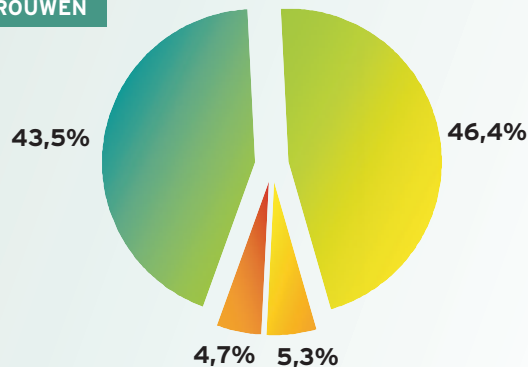
TOTAAL

MANNEN

VROUWEN

- Niet ingeschreven als werkzoekende bij VDAB
- Ingeschreven bij VDAB en werk gevonden binnen het jaar
- Nog werkloos na 1 jaar - MET werkervaring
- Nog werkloos na 1 jaar - ZONDER werkervaring

Tot hiertoe werd enkel met VDAB-gegevens gewerkt. Indien we het rest% berekenen op basis van de inschrijvingen als werkzoekende, dan zijn 20,6% van de mannen en 17,8% van de vrouwen nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school. Globaal geeft dit een rest% van 19,2%.

Met de nieuwe definitie, rest% = aantal schoolverlaters nog werkzoekend na 1 jaar t.o.v. het totaal aantal schoolverlaters, bekomen we volgende cijfers: rest% voor de mannen = 11,4%, voor de vrouwen 10,1% en globaal 10,7%.

De dynamiek geeft aan in hoeverre de bij de VDAB ingeschreven schoolverlaters 1 jaar na het verlaten van de school, in deze periode werkervaring hebben opgedaan.

Werkzoekenden "**met werkervaring**" zijn, hoewel ze 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend zijn, in de periode tussen hun inschrijving bij de VDAB en 30.6.2002 minstens één maal uit de werkzoekendenbestanden verdwenen.

Werkzoekenden "**zonder werkervaring**" waren 1 jaar na het verlaten van de schoolbanken nooit actief op de arbeidsmarkt.

Van alle schoolverlaters was 10,7% één jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend.

5,2% van alle schoolverlaters deden in een periode van 1 jaar na het verlaten van de school geen enkele werkervaring op.

Bij de mannen is niet enkel het aandeel nog werkzoekenden 1 jaar na het verlaten van de school groter dan bij de vrouwen, ook het aandeel van de schoolverlaters zonder enige werkervaring overtreft dit van de vrouwen.

De helft van de mannen die 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend zijn, heeft in deze periode geen enkele werkervaring opgedaan.

Bij de vrouwen bedraagt het aandeel zonder werkervaring minder dan de helft van het restpercentage.

Schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend zijn, en in dat jaar geen enkele werkervaring opdeden, vormen de kern van de schoolverlatersproblematiek!

** Er kunnen kleine verschillen optreden tussen de waarden vermeld in de tekst en de percentages in de grafieken, dit tengevolge van afrondingen.

Geografische spreiding

Veruit de meeste schoolverlaters (28%) wonen in de provincie Antwerpen.

Limburg telt dan weer het kleinste aantal schoolverlaters.

Een aantal schoolverlaters schrijft zich nooit in als werkzoekende bij de VDAB. Meestal hebben zij reeds een arbeidscontract op zak vooraleer zij de schoolbanken verlaten.

Hoe groter het aandeel van deze groep, en dus hoe kleiner het aandeel dat zich bij de VDAB als werkzoekende inschrijft, hoe groter de spanning op de arbeidsmarkt.

Zo blijkt het aandeel van de schoolverlaters dat zich als werkzoekende inschrijft het hoogst te liggen in de provincie Limburg. Meer dan 60% van alle schoolverlaters stapt er naar de VDAB.

In de provincie West-Vlaanderen daarentegen vindt maar 52,5% van alle schoolverlaters het nodig zich bij de VDAB in te schrijven.

In Vlaanderen schrijven 56% van alle schoolverlaters zich in als werkzoekende bij de VDAB.

Het aandeel van de vrouwen (56,5%) ligt iets hoger dan dat van de mannen (55,5%).

Wij stellen vast dat in West-Vlaanderen niet enkel het aandeel van de inschrijvingen bij VDAB het laagst is van alle Vlaamse provincies, ook het restpercentage is er zeer laag.

West-Vlaanderen is samen met Vlaams-Brabant de enige provincie die beter presteert dan het Vlaams gemiddelde voor wat het rest% betreft.

Hoewel Limburg het hoogste aandeel VDAB-inschrijvingen telt, worden schoolverlaters er toch goed geabsorbeerd door de arbeidsmarkt.

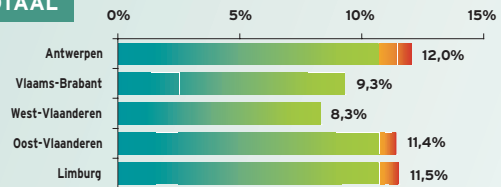
1 jaar na het verlaten van de school zijn er in Limburg niet meer schoolverlaters nog werkzoekend dan in de andere Vlaamse provincies, met uitzondering van West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant.

Als we kijken hoeveel schoolverlaters 1 jaar na het verlaten van de school nog zonder werk zit, dan is de toestand in de provincie Antwerpen het ongunstigst, en dit zowel voor de mannen als voor de vrouwen.

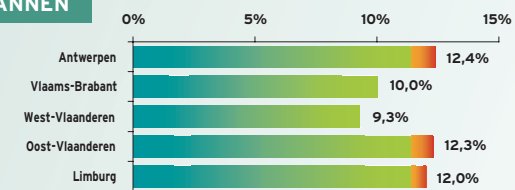
REST %

TOTAAL

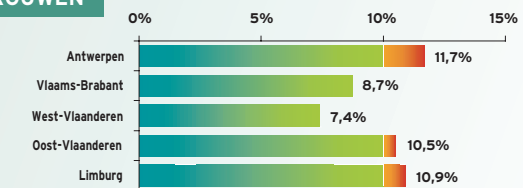
	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	20.893	11.454	2.528	12,0%	6,1%
Vlaams Brabant	11.683	6.506	1.094	9,3%	4,8%
West-Vlaanderen	13.766	7.226	1.154	8,3%	3,6%
Oost-Vlaanderen	16.802	9.661	1.925	11,4%	5,7%
Limburg	10.705	6.487	1.235	11,5%	5,1%
Vlaanderen	73.860	41.339	7.938	10,7%	5,2%

MANNEN

	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.571	5.776	1.316	12,4%	6,5%
Vlaams Brabant	5.891	3.283	590	10,0%	5,2%
West-Vlaanderen	6.898	3.503	644	9,3%	4,3%
Oost-Vlaanderen	8.491	4.810	1.047	12,3%	6,4%
Limburg	5.570	3.386	672	12,0%	5,4%
Vlaanderen	37.429	20.761	4.269	11,4%	5,7%

VROUWEN

	Schoolverlaters		Nog WZ na 1 jaar		
	totaal	waarvan ingeschr. VDAB	abs	% t.o.v. totaal	zonder werkervaring
Antwerpen	10.322	5.678	1.212	11,7%	5,7%
Vlaams Brabant	5.792	3.223	504	8,7%	4,4%
West-Vlaanderen	6.868	3.723	510	7,4%	3,9%
Oost-Vlaanderen	8.311	4.851	878	10,5%	4,9%
Limburg	5.135	3.101	563	10,9%	4,7%
Vlaanderen	36.431	20.578	3.669	10,0%	4,7%

Studieniveau - gebruikte afkortingen

Om de gegevens betreffende de schoolverlaters op een zinvolle manier te kunnen analyseren, is het nodig de totale populatie te verdelen in een aantal kleinere groepen. Wij noemen ze studieniveaus hoewel dit begrip in de onderwijswereld wellicht een andere betekenis heeft.

Soms worden indelingen gebruikt die een samenvoeging zijn van verschillende studieniveaus.

De indeling in niveaus en groter vindt u hiernaast. Voor de indeling in studieniveaus worden schoolverlaters die een niveau aanvatten maar niet afmaakten, teruggekoppeld naar hun vorig studieniveau dat zij wel afmaakten.

Schoolverlaters die in het hoger onderwijs een gespecialiseerde of aanvullende opleiding volgden, worden eveneens teruggekoppeld naar hun behaalde basisdiploma.

Deze werkwijze wordt vooral gehanteerd om versnippering tegen te gaan.

Op de cd-rom die bij dit boek hoort worden alle gegevens immers nog eens geventileerd naar geslacht en regio.

In wat volgt worden de resultaten per studieniveau besproken.

Voor de studieniveaus t/m de 2e graad secundair onderwijs is de bespreking summier, vanaf de 3e graad secundair onderwijs volgt een meer uitgebreide bespreking.

Benaming studieniveau	Korte naam
Laaggeschoold	
Max. Sec. onderwijs van de 1e graad	Max. S01
Deeltijds beroepssec. onderwijs	DBS0
Algem. sec. onderwijs van de 2e graad	AS02
Beroepssec. onderwijs van de 2e graad	BS02
Technisch sec. onderwijs van de 2e graad	TS02
Kunstsec. onderwijs van de 2e graad	KS02
Middengeschoold	
Algem. sec. onderwijs van de 3e graad	AS03
Beroepssec. onderwijs van de 3e & 4e graad	BS03 & BS04
Technisch sec. onderwijs van de 3e graad	TS03
Kunstsec. onderwijs van de 3e graad	KS03
Hooggeschoold	
Hoger onderwijs van 1 cyclus	H01C
Hoger onderwijs van 2 cycli	H02C
Universitair onderwijs	UNIV

Overzicht per studieniveau

Het aandeel van de laaggeschoolden in het totaal van de schoolverlaters bedraagt een kleine 14%. Van alle schoolverlaters die 1 jaar na het verlaten van de school nog als werkzoekende zijn ingeschreven is echter meer dan 35% laaggeschoold.

Bij de middengediplomeerden ligt het restpercentage iets gunstiger dan hun aandeel in de totale populatie van schoolverlaters.

Bij de hooggeschoolden zien we net het omgekeerde beeld dan bij de laaggeschoolden; het restpercentage bedraagt slechts de helft van hun aandeel in het totaal van de schoolverlaters.

Hoe hoger de scholingsgraad, hoe minder kans om als schoolverlater werkloos te blijven.

Bij de indeling naar studieniveau blijken vooral schoolverlaters met max. SO1, DBSO en BS02 slecht te scoren.

Van de schoolverlaters met max. SO1 heeft 22,7% 1 jaar na het verlaten van de school geen enkele werkervaring opgedaan.

Ook voor BS02 ligt het aandeel zonder werkervaring (12,3%) hoog.

AS02 scoort verrassend goed.

De restpercentages van TS02 en KS02 liggen op een verwacht niveau.

Het aandeel van de schoolverlaters zonder enige werkervaring 1 jaar na het verlaten van de school schommelt voor deze niveaus rond de 8%.

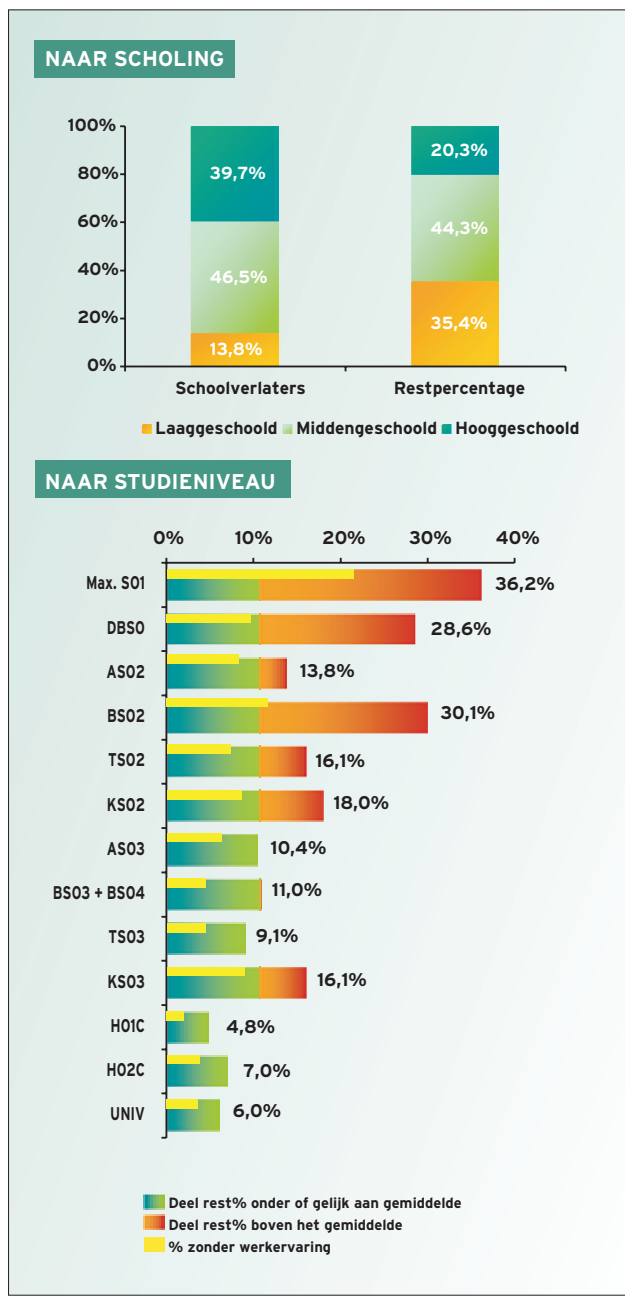
Vanaf de 3e graad secundair onderwijs presteren alle niveaus (uitgez. KS03) beter dan of rond het gemiddelde voor wat betreft het restpercentage.

Ook het aandeel zonder werkervaring daalt voor deze studieniveaus en situeert zich rond het algemeen gemiddelde (TS03 en BS03 + BS04) of iets minder goed (AS03).

Uitzondering is ook hier KS03 dat met 9,4% schoolverlaters zonder werkervaring merklijk slechter scoort dan het gemiddelde.

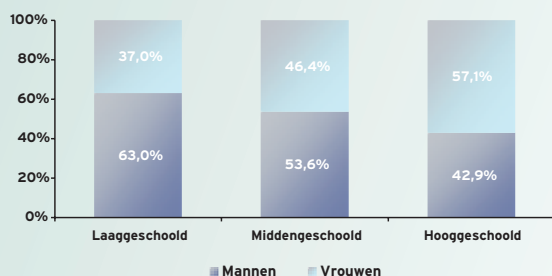
Binnen het hoger onderwijs is en blijft het HO1C de onbetwiste koploper. Niet enkel voor wat het restpercentage betreft (4,8%), maar ook voor het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring (2%) steekt dit niveau met kop en schouders boven de andere uit.

UNIV en HO2C halen ook mooie resultaten, zowel voor wat restpercentage als aandeel zonder werkervaring betreft.

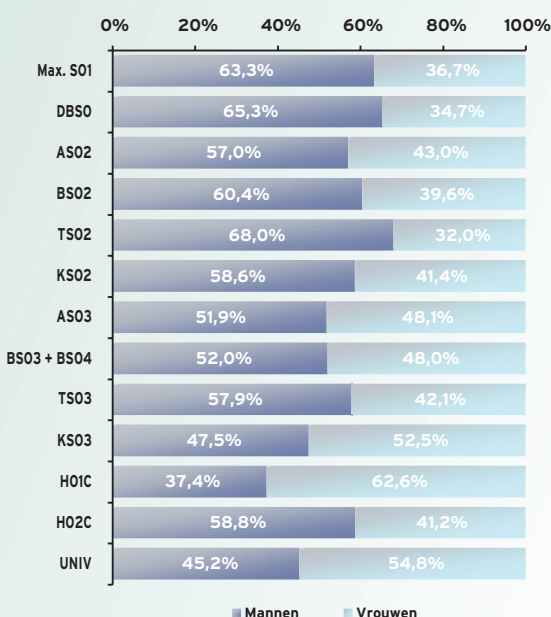

AANTAL SCHOOLVERLATERS

NAAR SCHOLING

NAAR STUDIENIVEAU

In de grafiek hiernaast valt op dat het aandeel van de vrouwen in het aantal schoolverlaters toeneemt met het scholingsniveau.

Waar de vrouwen bij de laaggeschoolden een aandeel hebben van 37% stijgt hun aandeel naar 46,4% bij de middengespoolden, om bij de hooggeschoolden 57,1% te bereiken.

Meisjes hebben op jongere leeftijd meer maturiteit dan jongens en denken ook reeds meer aan hun toekomst. Jongens daarentegen hechten meer belang aan hun imago en rebelleren meer tegen de gevestigde orde waar ook de school toe behoort.

Eén van de gevolgen is een veel grotere schoolse vertraging in het secundair onderwijs bij jongens dan bij meisjes.

Dit leidt tot het veelvuldig veranderen van studieniveaus en -richtingen (waterval), met een grotere schoolmoeheid tot gevolg.

2 op 3 schoolverlaters zonder enig getuigschrift of diploma zijn mannen.

In het TSO2 is het aandeel van de mannen zelfs nog groter.

Ook in de andere niveaus van de 2e graad secundair onderwijs zijn de mannen oververtegenwoordigd.

In het secundair onderwijs van de 3e graad is er meer evenwicht in het aantal mannelijke en vrouwelijke schoolverlaters.

Enkel in het TSO3 zijn de mannen beduidend in de meerderheid.

In het hoger onderwijs delen de vrouwen de lakens uit in het HO1C en ook in het universitair onderwijs zijn ze oververtegenwoordigd.

Enkel in het HO2C vinden wij opnieuw meer mannelijke dan vrouwelijke schoolverlaters terug.

Resultaten per studieniveau

In wat volgt wordt dieper ingegaan op de resultaten van de 13 weerhouden studieniveaus.

Voor ieder niveau wordt het aantal schoolverlaters, diegenen die zich als werkzoekende inschreven bij de VDAB, het restpercentage en de dynamiek bekeken naar geslacht.

Voor de studieniveaus **t/m de 2e graad** secundair onderwijs wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied⁴ grafisch weergegeven.

Tevens wordt zowel voor mannen als voor vrouwen een top 5 gegeven van de **studiegebieden** die het populairst zijn.

Ook van deze gebieden wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

Voor de studieniveaus **vanaf de 3e graad** secundair onderwijs wordt het rest% en de dynamiek van ieder studiegebied grafisch weergegeven.

Daarnaast worden ook op dezelfde wijze de 10 best en de 10 slechtst scorende studierichtingen in kaart gebracht.

Telt een studieniveau niet meer dan 20 studierichtingen, dan worden **alle** richtingen vermeld.

Vanaf de 3e graad secundair onderwijs wordt, zowel voor de mannen als voor de vrouwen, een top 5 van meest gevolgde **studierichtingen** vermeld. Ook hier wordt het rest% en de dynamiek grafisch voorgesteld.

---

⁴ Studiegebieden en studierichtingen worden slechts vermeld voor zover zij minstens 20 schoolverlaters tellen. Op de cd-rom komen alle studiegebieden en -richtingen voor.

Max. SO1

Aantal schoolverlaters:	1.380
Aantal ingeschreven VDAB:	1.139
Nog werkzoekend na 1 jaar:	500
Restpercentage:	36,2 %
Zonder werkervaring:	22,7 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters (sv) terug die binnen het secundair onderwijs de 2e graad niet hebben beëindigd.

Ook de schoolverlaters uit het Modulair onderwijs werden hier ondergebracht.

Er wordt slechts gerapporteerd over het niveau zelf. 17,5% van deze schoolverlaters is niet ingeschreven geweest als werkzoekende bij de VDAB.

Ruim 36% van de schoolverlaters is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds als werkzoekende ingeschreven.

22,7% van de schoolverlaters met max. SO1 heeft in dat jaar zelfs nog niet gewerkt.

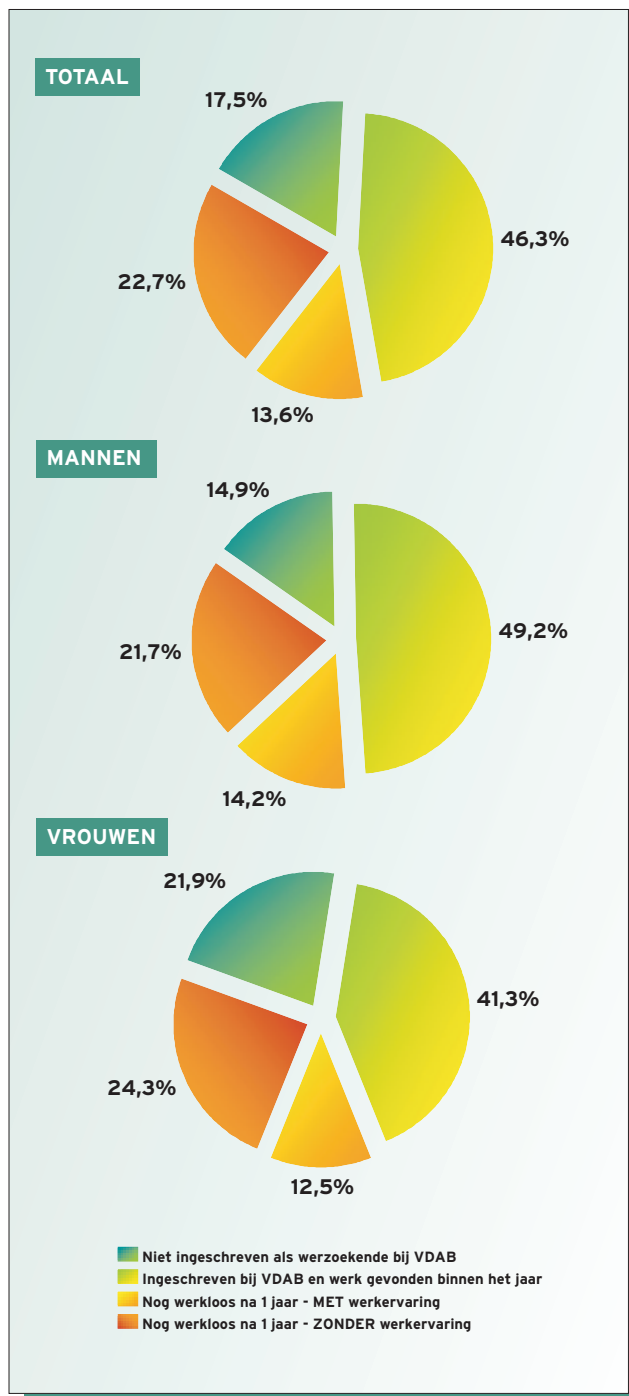
Belangrijk is wel dat het aantal mannelijke schoolverlaters (874 sv) merklijk hoger ligt dan het aantal vrouwen (506 sv).

In de verdeling naar geslacht valt op dat het aandeel van de vrouwen dat zich niet inschrijft als werkzoekende bij de VDAB (21,9%) merklijk hoger ligt dan het aandeel van de mannen (14,9%).

Op het eerste gezicht zou dit betekenen dat de laagstgeschoolde vrouwen het iets makkelijker hebben om toegang te vinden tot de arbeidsmarkt, maar meer waarschijnlijk is dat meer vrouwen dan mannen in dit niveau er voor kiezen niet actief te zijn op de arbeidsmarkt.

Praktisch evenveel mannen als vrouwen zijn 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds ingeschreven als werkzoekende bij de VDAB.

Het aandeel van de mannen die gedurende dat jaar geen enkele werkervaring opdeden ligt wel iets lager dan dat van de vrouwen.

Aantal schoolverlaters:	2.421
Aantal ingeschreven VDAB:	1.853
Nog werkzoekend na 1 jaar:	693
Restpercentage:	28,6 %
Zonder werkervaring:	10,1 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Het kleinste niveau waarover binnen dit niveau zal gerapporteerd worden is de "rubriek", wat overeenkomt met het studiegebied in de andere niveaus.

23,5% van alle schoolverlaters uit het DBSO schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

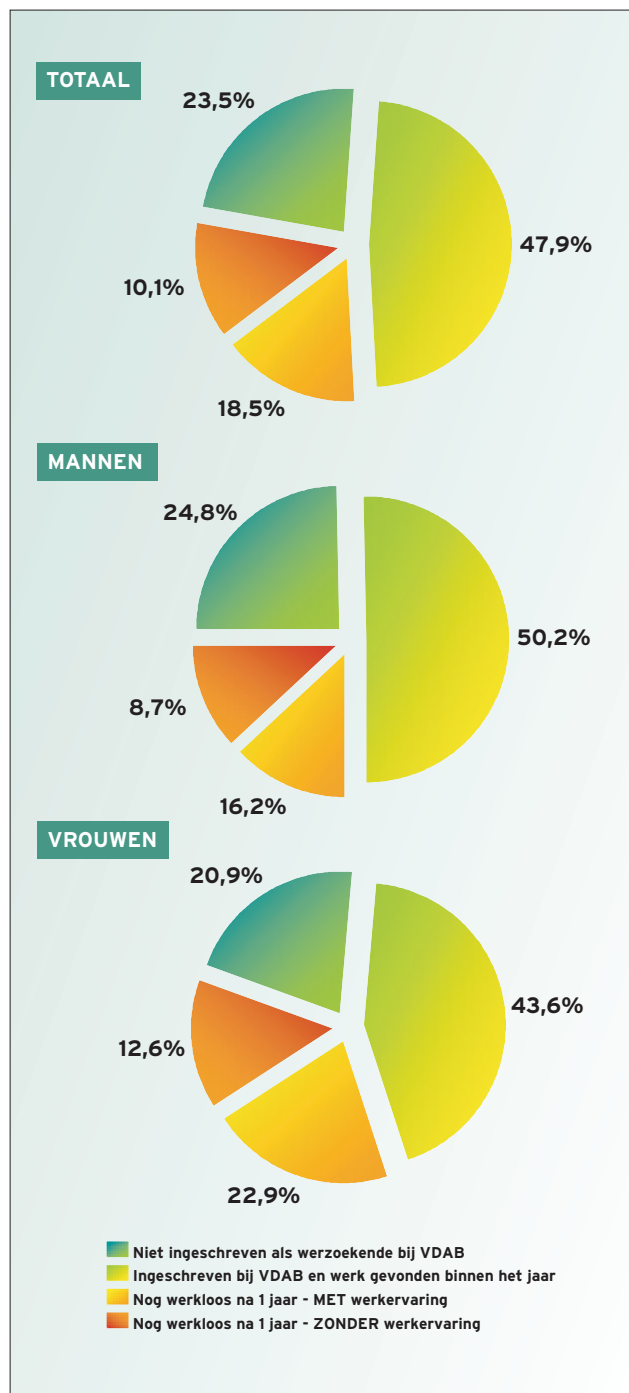
28,6% van de schoolverlaters uit het DBSO is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend.

10,1% is er niet in geslaagd om in dat jaar ook maar enige werkervaring op te doen.

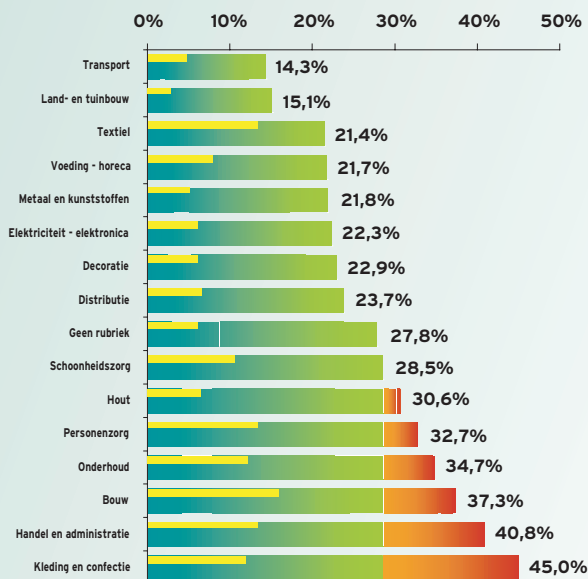
De mannen zijn met 65% van de schoolverlaters duidelijk oververtegenwoordigd binnen het DBSO.

Het rest% bij de mannen (25%) ligt ook duidelijk lager dan dat bij de vrouwen (35,5%).

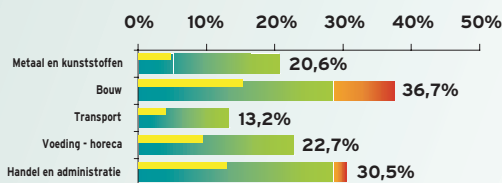
Ook bij de schoolverlaters die er niet in slagen om binnen het jaar na het verlaten van de school enige tijd actief te zijn op de arbeidsmarkt, zijn de vrouwen relatief gezien in de meerderheid.

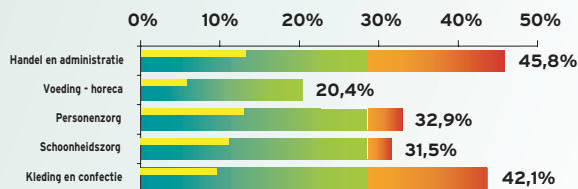
RUBRIEKEN

TOP 5 - MANNEN

TOP 5 - VROUWEN

16 rubrieken in het DBSO tellen minstens 20 schoolverlaters.

10 van deze rubrieken scoren qua rest% beter dan het gemiddelde voor dit niveau.

De rubrieken "Transport" (216 sv) en "Land- en tuinbouw" (33 sv) zijn de absolute toppers, en dit zowel wat het rest% betreft als qua dynamiek.

De rubrieken "Bouw" (214 sv), "Handel en administratie" (470 sv) en "Kleding en confectie" (40 sv) scoren beduidend slechter dan het gemiddelde rest% voor DBSO.

In de top 5 van meest populaire rubrieken vinden we "Voeding – horeca" en "Handel en administratie" terug bij zowel de mannen als de vrouwen, maar niet op dezelfde positie.

Bij de mannen scoort vooral de rubriek "Transport" (211 sv) zeer goed. Deze rubriek wordt trouwens op 5 vrouwelijke schoolverlaters na, volledig door mannen bevolkt.

In de rubriek "Bouw", 2e plaats in de top 5 en dus populair bij de mannen, is meer dan 1/3 nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

De rubriek "Handel en administratie", meest gevolgd bij de vrouwen, scoort qua rest% opmerkelijk slechter bij de vrouwen dan bij de mannen.

De rubriek "Kleding en confectie" tenslotte is de slechtst scorende in de top 5 bij de vrouwen. Meer dan 40% van de schoolverlaters zit na 1 jaar nog steeds zonder werk.

In het DBSO maken mannen en vrouwen dus grotendeels andere keuzes.

Mannen kiezen meer dan vrouwen voor rubrieken die toekomst bieden op de arbeidsmarkt.

Bij de vrouwen scoort enkel de rubriek "Voeding-horeca" beter dan het gemiddeld rest%.

Aantal schoolverlaters:	426
Aantal ingeschreven VDAB:	197
Nog werkzoekend na 1 jaar:	59
Restpercentage:	13,8 %
Zonder werkervaring:	8,7 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het algemeen secundair onderwijs van de 2e graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3e graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien ASO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

53,8% van de schoolverlaters uit het ASO2 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

13,8% van de schoolverlaters was nog steeds als werkzoekende ingeschreven 1 jaar na het verlaten van de school.

8,7% tenslotte deed in dit jaar geen enkele werkervaring op.

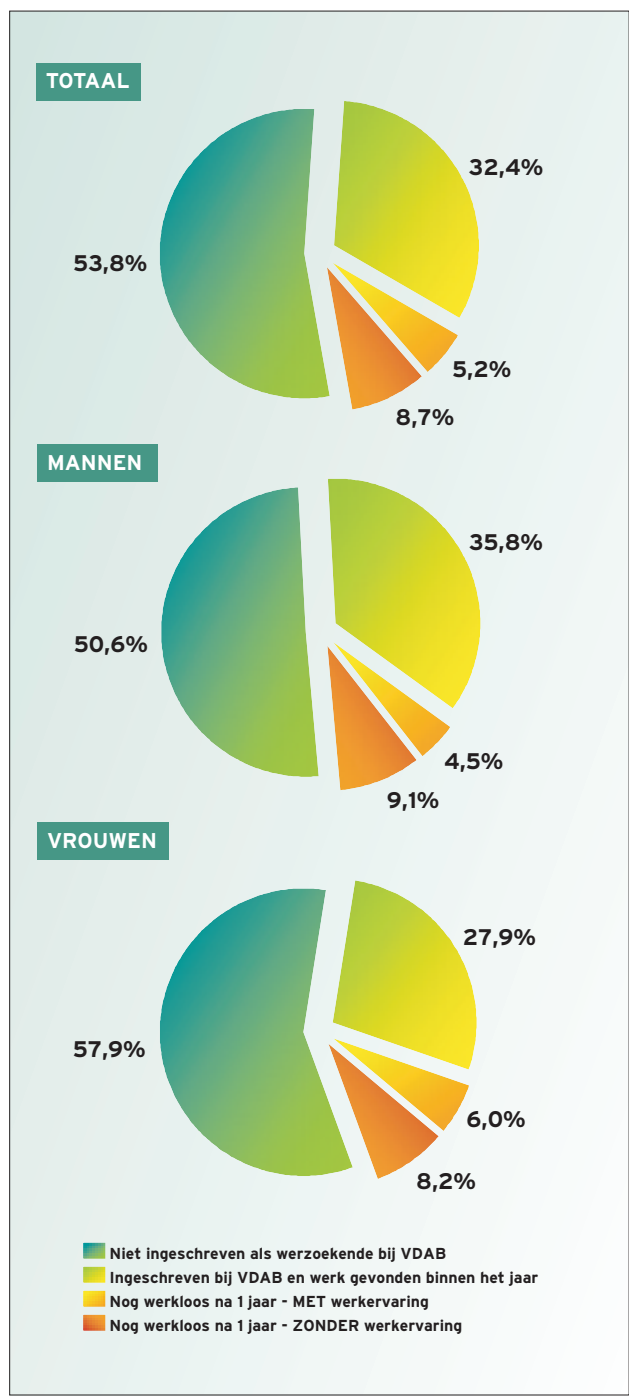
Er zijn weinig verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke schoolverlaters, mannen schrijven zich iets meer dan vrouwen in als werkzoekende bij de VDAB.

Het aandeel zonder enige werkervaring 1 jaar na het verlaten van de school ligt ook iets hoger bij de mannen dan bij de vrouwen.

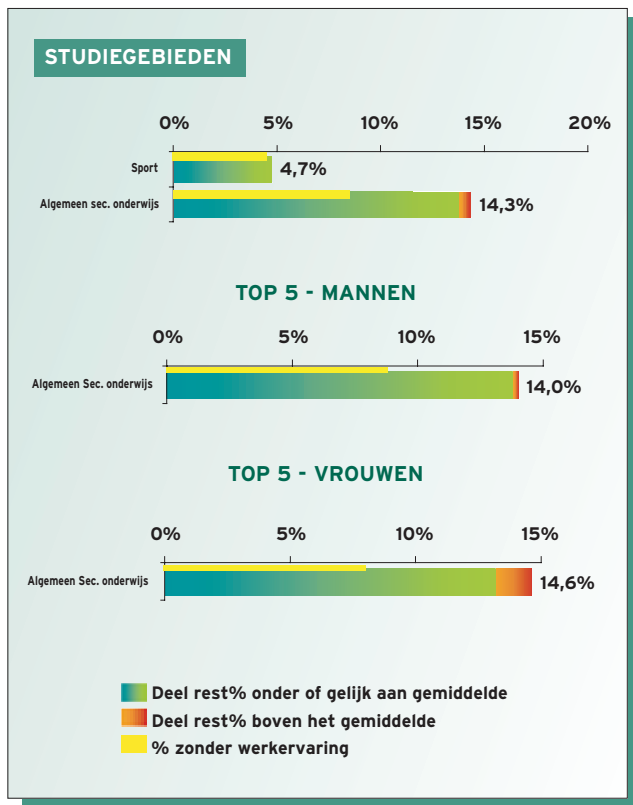
Hoewel dit niveau globaal goed scoort zijn enkele kanttekeningen toch op hun plaats.

In dit niveau vinden we vooral de schoolverlaters terug die nog vrij makkelijk een job vinden als verkoopster of kassierster bij sommige winkelketens.

Het gaat daarbij vaak om laagbetaalde, veelal deeltijdse jobs die daarenboven weinig werkzekerheid bieden.

Het ASO2 telt slechts 2 studiegebieden.

Het studiegebied "Algemeen secundair onderwijs" (405 sv) is veruit het belangrijkste.

Het studiegebied "Sport" (21 sv) scoort zeer goed maar is slechts van gering belang.

Zowel bij de mannen als bij de vrouwen telt enkel het studiegebied "Algemeen secundair onderwijs" minstens 20 schoolverlaters.

Rest% en dynamiek vertonen weinig verschillen.

BSO2

Aantal schoolverlaters:	4.245
Aantal ingeschreven VDAB:	2.772
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.277
Restpercentage:	30,1 %
Zonder werkervaring:	12,3 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het beroepssecundair onderwijs van de 2e graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3e graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien BSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

De schoolverlaters uit het BuSO die opgeleid werden voor een tewerkstelling in het reguliere arbeidscircuit worden ook bij BSO2 ondergebracht.

Alle schoolverlaters die het laatste jaar een alternerende opleiding hebben gevolgd worden teruggezet naar het BuSO en dus bijgevolg ook in het BSO2 ondergebracht.

34,7% van alle schoolverlaters in het BSO2 schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

30,1% van de schoolverlaters uit het BSO2 hebben 1 jaar na het verlaten van de school geen job.

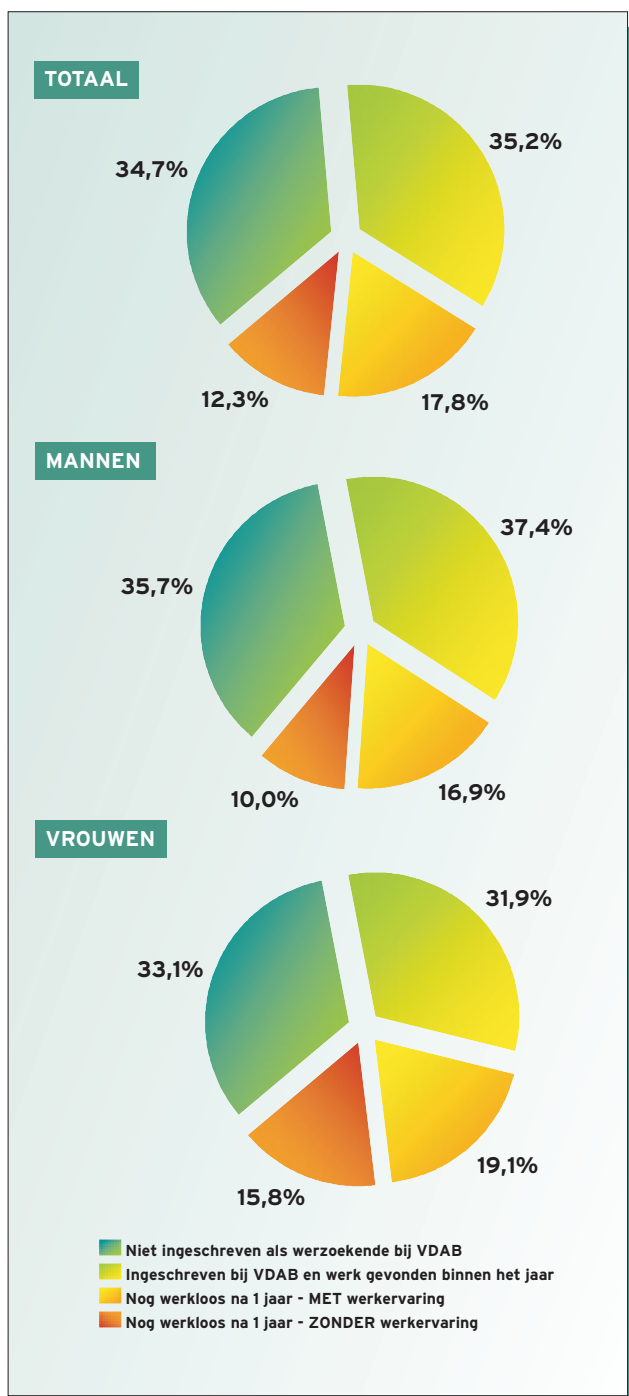
12,3% heeft zelfs in dat jaar nog geen enkele werker-
varing opgedaan.

Haalt het BSO2 globaal geen goede score, dan geldt deze vaststelling veel meer voor de vrouwen (rest% = 35%) dan voor de mannen (rest% = 26,9%).

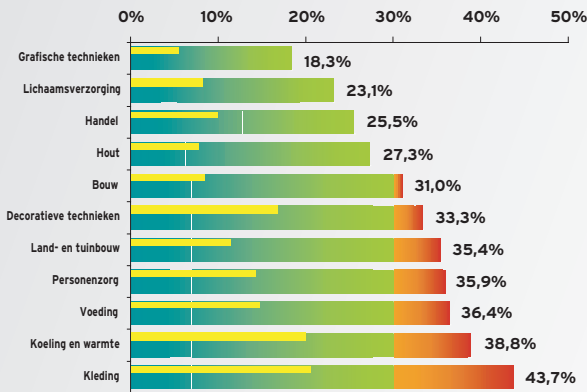
Het aandeel van de vrouwen dat 1 jaar na het verlaten van de school nog geen ervaring opdeed (15,8%) ligt veel hoger dan dat van de mannen (10%).

Wie zou vermoeden dat de slechte prestatie van het BSO2 in belangrijke mate zou te wijten zijn aan de invloed van het BuSO, komt bedrogen uit.

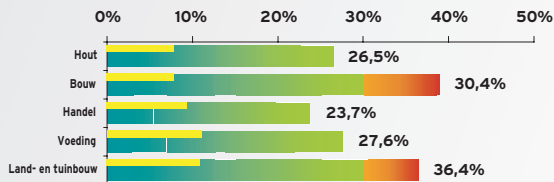
Detailanalyse van de cijfers leert dat het BuSO qua rest% slechts iets minder goed scoort dan het gewoon beroepsonderwijs van de 2e graad.

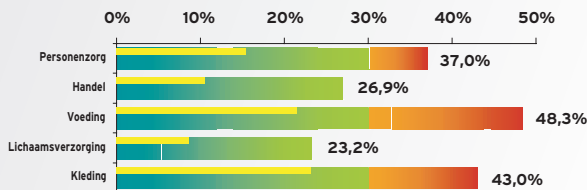
STUDIEGEBIEDEN

TOP 5 - MANNEN

TOP 5 - VROUWEN

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

11 studiegebieden in het BSO2 tellen minstens 20 schoolverlaters.

"Grafische technieken" (49 sv), "Lichaamsverzorging" (177 sv), "Handel" (596 sv) en "Hout" (460 sv) halen de beste score qua rest%.

Deze 4 studiegebieden presteren beter dan het gemiddelde voor BSO2.

Het studiegebied "Bouw" (415 sv) scoort wat het rest% betreft iets boven het gemiddelde voor BSO2, maar 1 jaar na het verlaten van de school ligt het aantal schoolverlaters zonder ervaring onder 10%, wat goed is voor dit niveau.

Het studiegebied "Hout" (444 sv) telt het meeste schoolverlaters bij de mannen in het BSO2.

Ook "Bouw" (388 sv) is bij de mannen blijkbaar populair, maar scoort slechter dan "Hout".

De studiegebieden "Handel" en "Voeding" staan zowel in de top 5 bij de mannen als bij de vrouwen, maar in de 2 gevallen vinden mannen beter hun weg naar de arbeidsmarkt dan de vrouwen.

In het studiegebied "Voeding" (182 sv) is de helft van de vrouwelijke schoolverlaters 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend.

Als laatste in de top 5 bij de vrouwen haalt het studiegebied "Kleding" (130 sv) evenmin een goede score.

Meer dan 40% van de vrouwelijke schoolverlaters heeft na 1 jaar nog steeds geen job gevonden.

1 op 4 van deze schoolverlaters had na 1 jaar nog geen enkele werkervaring opgedaan.

Aantal schoolverlaters:	1.618
Aantal ingeschreven VDAB:	877
Nog werkzoekend na 1 jaar:	261
Restpercentage:	16,1 %
Zonder werkervaring:	7,8 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het technisch secundair onderwijs van de 2e graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3e graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien TSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

45,8% van alle schoolverlaters uit het TSO2 schreef zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school was nog steeds 16,1% van deze schoolverlaters werkzoekend.

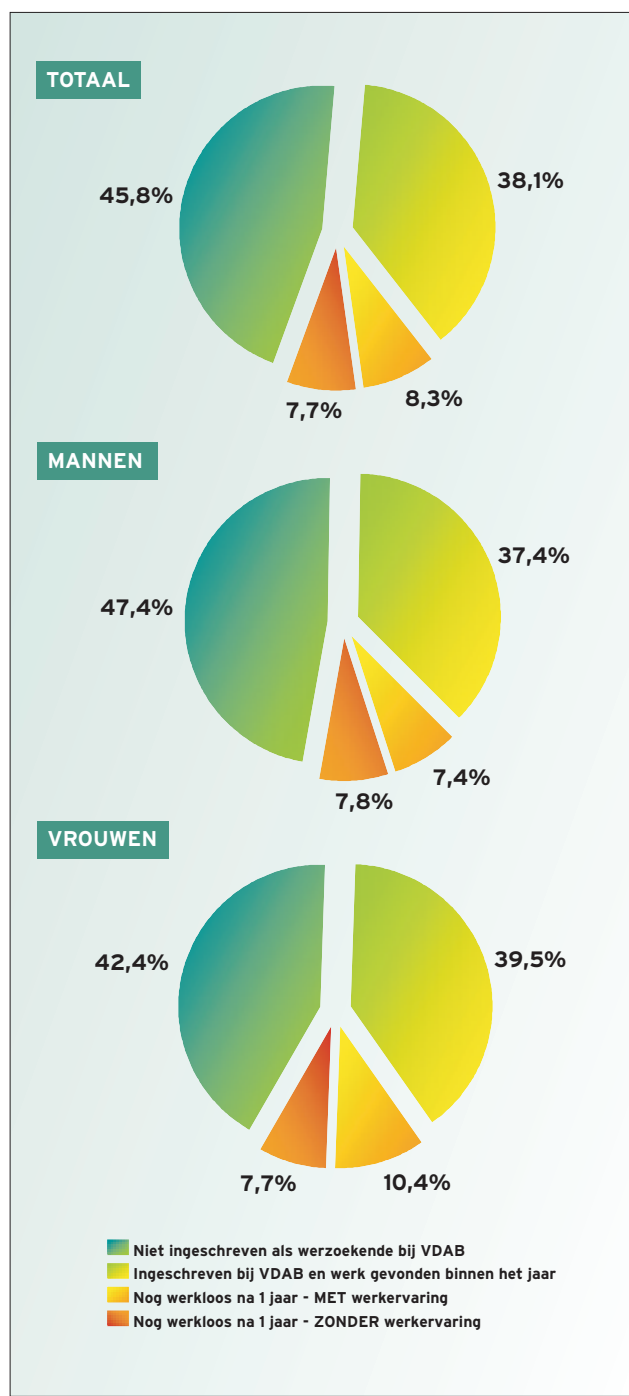
7,7% had gedurende dat jaar nog geen werkervaring opgedaan.

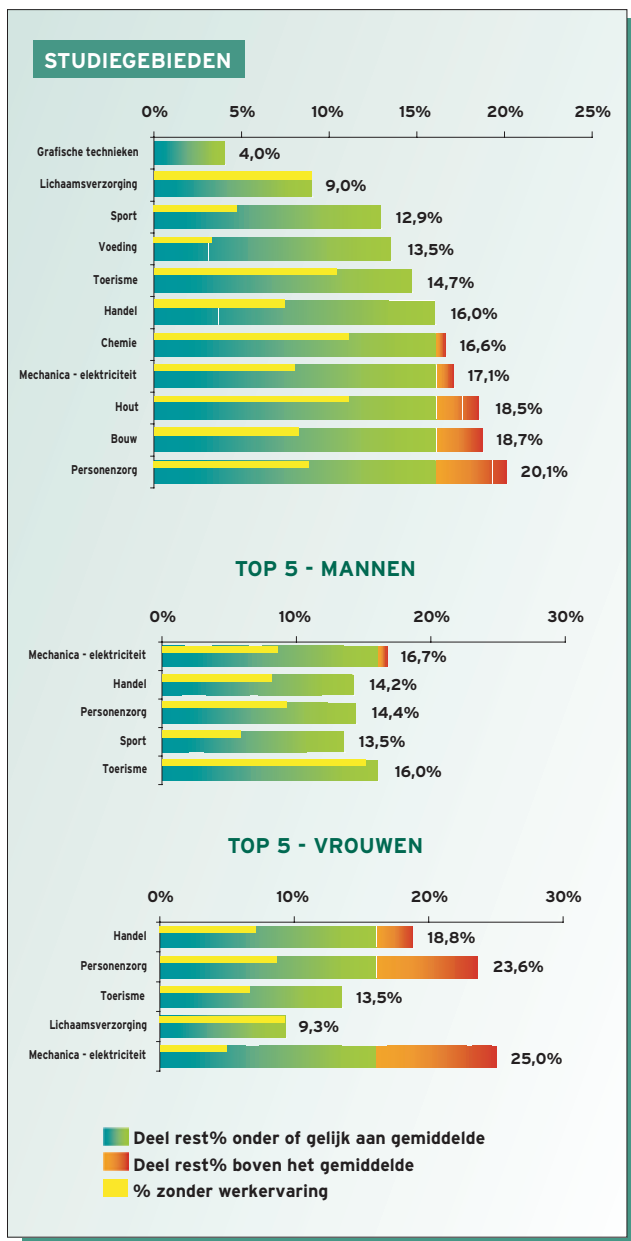
TSO2 is vooral een mannenzaak, liefst 68% van de schoolverlaters uit het TSO2 zijn mannen.

Iets meer mannen dan vrouwen in het TSO2 vinden rechtstreeks hun weg naar de arbeidsmarkt en schrijven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school is het aandeel mannen dat nog werkzoekend is beduidend kleiner dan het aandeel bij de vrouwen.

Het aandeel mannen en vrouwen dat in dat jaar geen werkervaring opdeed is gelijk.

Er zijn 11 studiegebieden in het TSO2 met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied "Grafische technieken" (25 sv) is het meest succesvolle binnen het TSO2.

Ook "Lichaamsverzorging" (44 sv) haalt een erg goede score.

6 studiegebieden presteren beter qua rest% dan het gemiddelde voor het TSO2.

De slechtste score is voor "Personenzorg" (238 sv), in dit studiegebied is 1/5 van alle schoolverlaters nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

Bij de mannen springen de studiegebieden "Mechanica-elektriciteit" (400 sv) en "Handel" (274 sv) er qua aantal schoolverlaters bovenuit.

Alle andere studiegebieden bij de mannen tellen veel minder schoolverlaters.

Uit deze top 5 presteert enkel "Mechanica-elektriciteit" slechter dan het gemiddelde.

De top 5 bij de vrouwen komt in 4 gevallen overeen met deze bij de mannen.

Alleen halen de vrouwen een veel slechtere score dan de mannen.

Enkel binnen het studiegebied "Toerisme" (59 sv) is het rest% bij de vrouwen lager dan dat bij de mannen.

Aantal schoolverlaters:	133
Aantal ingeschreven VDAB:	70
Nog werkzoekend na 1 jaar:	24
Restpercentage:	18,0 %
Zonder werkervaring:	9,0 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het kunstsecundair onderwijs van de 2e graad.

Studenten die in het secundair onderwijs van de 3e graad hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien KSO2 volgden, worden naar dit niveau teruggezet.

Als procentuele aandelen binnen het niveau KSO2 vergeleken worden met andere niveaus gebeurt dit best met de nodige omzichtigheid.

Het KSO2 telt immers maar 133 schoolverlaters.

Iets minder dan de helft van de schoolverlaters uit het KSO2 schrijft zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

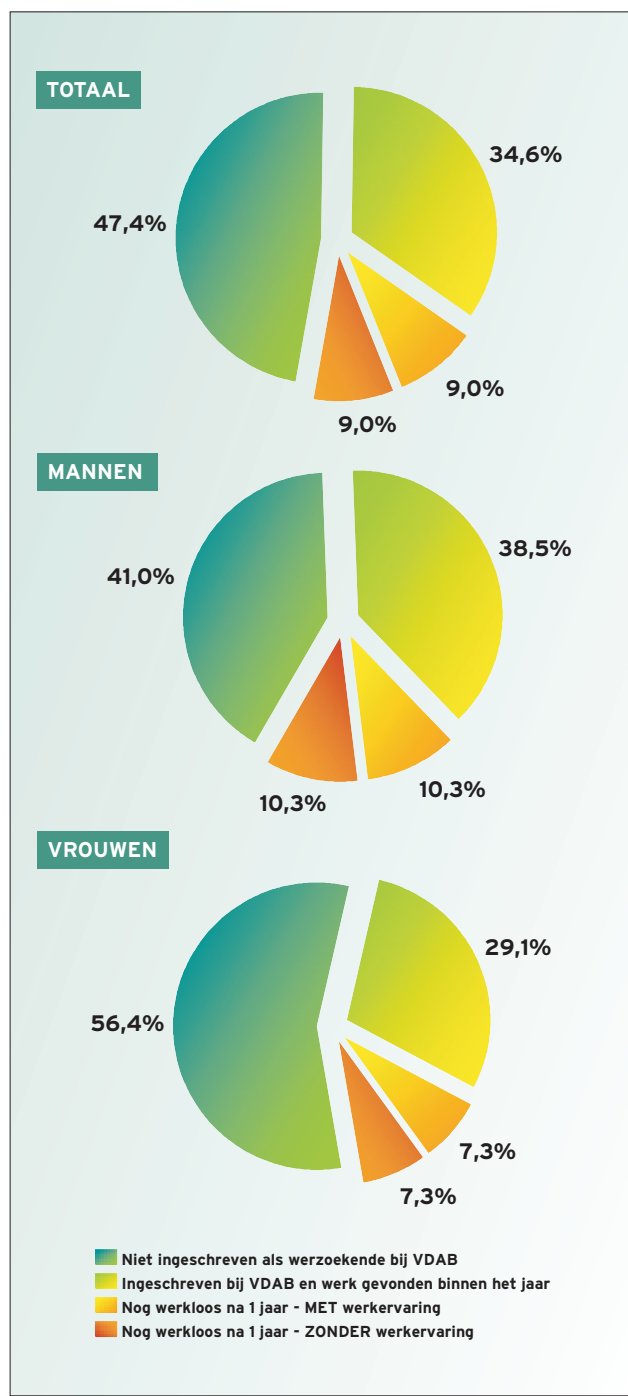
18% van de schoolverlaters heeft 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds geen job gevonden.

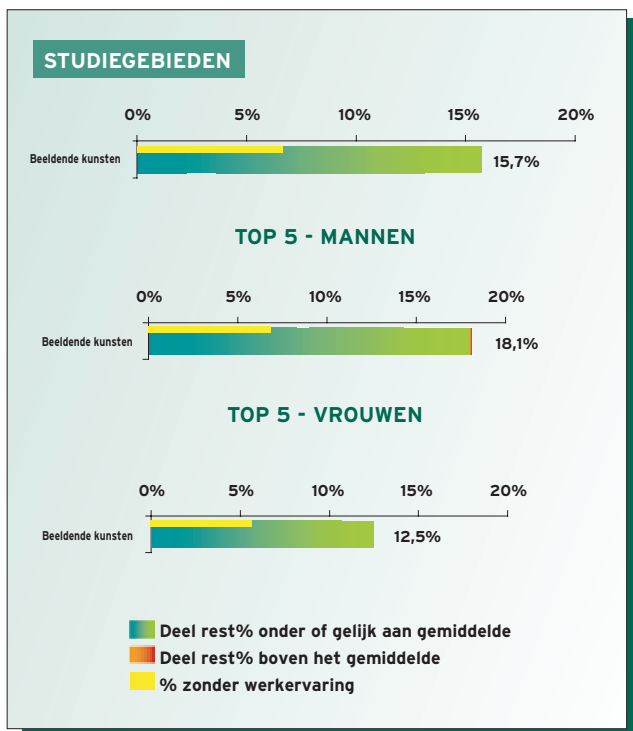
9% van alle schoolverlaters heeft 1 jaar na het verlaten van de school nog niet gewerkt.

Veel meer mannen (59%) dan vrouwen (43,6%) schrijven zich in als werkzoekende bij de VDAB.

Mannen zijn relatief gezien ook meer werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

Iets meer dan 10% van de mannen en iets meer dan 7% van de vrouwen uit het KSO2 heeft 1 jaar na het verlaten van de school nog geen werkervaring opgedaan.

Er is binnen het KSO2 slechts 1 studiegebied met minstens 20 schoolverlaters.

Dit zelfde geldt zowel voor mannen als voor vrouwen. Het studiegebied "Beeldende kunsten" (66 sv) bij de mannen presteert beduidend slechter dan hetzelfde studiegebied bij de vrouwen (48 sv).

Schoolverlaters die kiezen voor een artistieke opleiding, kiezen in de eerste plaats voor het artistieke aspect en laten zich minder leiden door tewerkstellingskansen.

Zij zijn meestal ook niet snel geneigd eender welke job aan te nemen om toch maar aan de slag te zijn.

Aantal schoolverlaters:	6.652
Aantal ingeschreven VDAB:	2.509
Nog werkzoekend na 1 jaar:	692
Restpercentage:	10,4 %
Zonder werkervaring:	6,6 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2e jaar van de 3e graad in het algemeen secundair onderwijs.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig stopzetten, maar voordien een diploma behaalden van het ASO3 worden uiteraard ook in rekening gebracht.

62,3% van de schoolverlaters uit het ASO3 is niet ingeschreven geweest als werkzoekende bij de VDAB. Ruim 10% van alle schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend.

6,5% heeft op dat ogenblik nog steeds geen enkele werkervaring kunnen opdoen.

De toestand bij de mannen is ongunstiger dan deze bij de vrouwen, zeker voor wat betreft het aandeel van de schoolverlaters zonder werkervaring.

Opmerking:

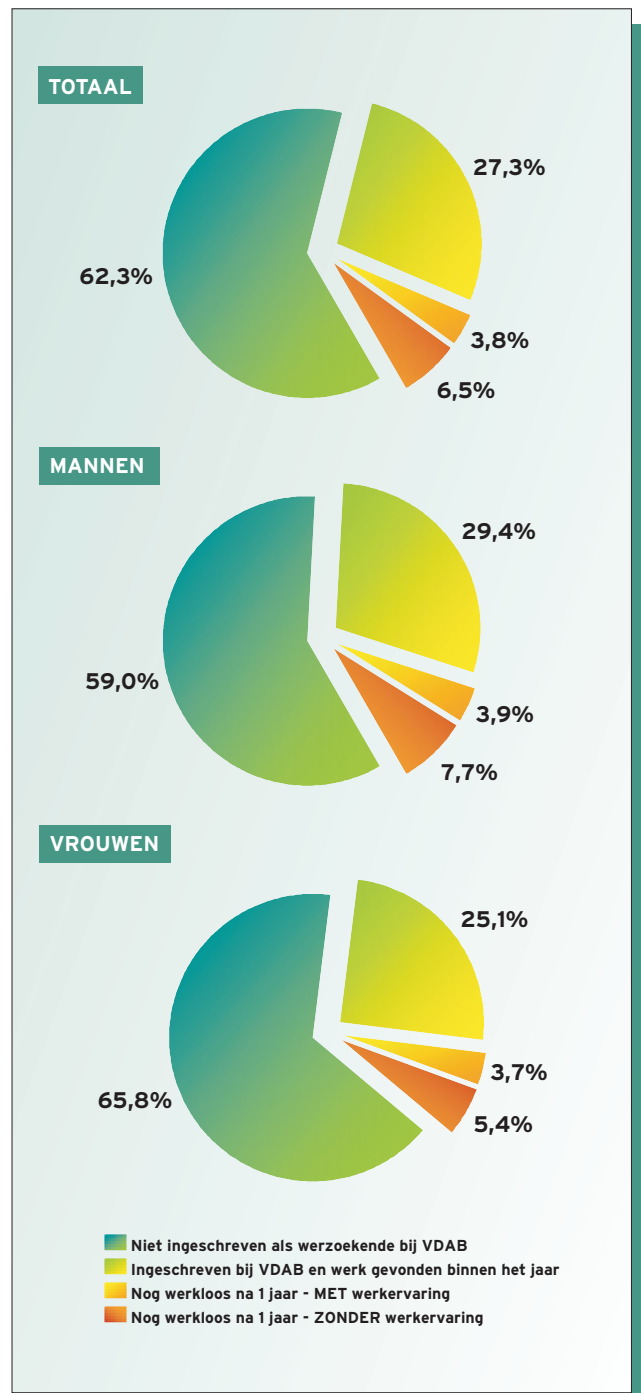
***Bij de studenten die een ASO3-diploma behalen zijn er een aantal die hoger onderwijs aanvatten in een instelling die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitelandse onderwijs).

Dit betekent dat zij niet doorstromen naar de arbeidsmarkt. In dit geval is het totaal aantal schoolverlaters overschat en is het restpercentage onderschat.

Aangezien dit effect voornamelijk speelt voor studenten die universitair onderwijs aanvatten, en de studenten uit het ASO3 een groot aandeel hebben in deze instroom, wordt het aantal schoolverlaters uit het ASO3 wellicht overschat.

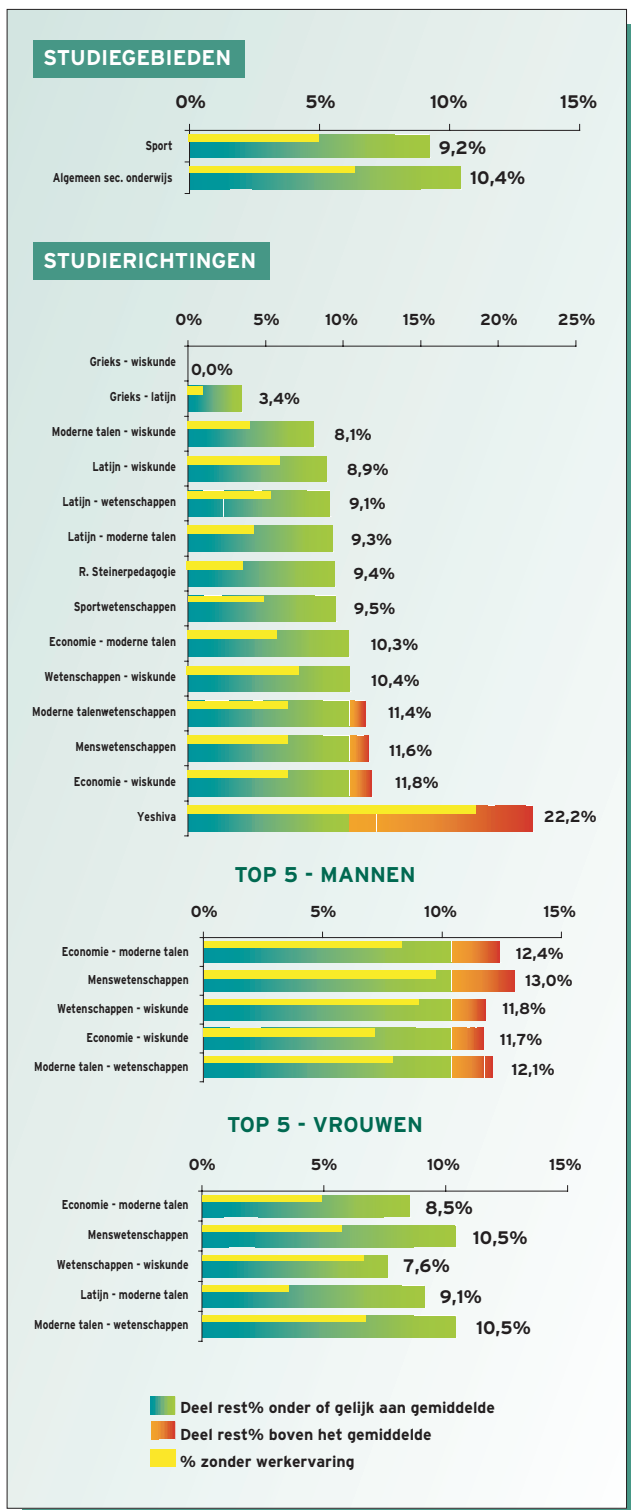
Er zijn momenteel geen cijfers beschikbaar omtrent het aantal schoolverlaters dat na het ASO3 voortgezette studies aanvat in een instelling die niet is onderworpen aan de regelgeving van het departement Onderwijs. De omvang van het probleem is dus op heden moeilijk in te schatten.

We mogen er dus van uitgaan dat het restpercentage onderschat is, wat betekent dat het ASO3 minder goed presteert dan uit de beschikbare cijfers blijkt⁵.

⁵ In het verleden toen enkel met VDAB-gegevens gewerkt werd situeerde het rest% van ASO3 zich in de buurt van dit van TSO2.

Het ASO3 telt slechts 2 studiegebieden. Het studiegebied "Algemeen secundair onderwijs" is veruit het belangrijkste met 6.501 schoolverlaters.

Het studiegebied "Sport" telt slechts 151 schoolverlaters.

Binnen het ASO3 komen 14 studierichtingen voor in deze studie die elk minstens 20 schoolverlaters tellen.

"Grieks - wiskunde" (25 sv) en "Grieks - latijn" (145 sv) zijn de best scorende richtingen met rest% van respectievelijk 0% en 3,4%.

8 studierichtingen bevinden zich in een smalle vork net onder het gemiddelde rest% voor ASO3 (10,4%).

3 studierichtingen scoren net iets slechter dan het gemiddelde.

De slechts scorende richting is "Yeshiva" (45 sv) met een rest% van 22,2% waarvan 20% zonder werkervaring 1 jaar na het verlaten van de school.

In de naastliggende grafieken wordt aangegeven wat de populairste richtingen zijn die door mannen en vrouwen worden gevolgd.

De top 5 bevat 74,5% van het totaal aantal schoolverlaters bij de mannen en 76% bij de vrouwen.

In dit niveau is de studiekeuze niet erg afhankelijk van het geslacht. De top 5 ziet er quasi identiek uit op één studierichting na.

Opmerkelijk is wel dat het rest% bij de mannen voor alle richtingen hoger ligt dan het gemiddelde, waar dit bij de vrouwen slechts voor 2 richtingen maar net het geval is.

Ook het aandeel zonder werkervaring na 1 jaar ligt merkbaar hoger bij de mannen dan bij de vrouwen.

Bij de schoolverlaters die het na het ASO3 voor bekeken houden zijn de tewerkstellingskansen merkbaar beter voor de vrouwen dan voor de mannen.

BSO3 & BSO4

Aantal schoolverlaters:	13.571
Aantal ingeschreven VDAB:	8.455
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.491
Restpercentage:	11,0 %
Zonder werkervaring:	4,8 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2e of 3e jaar van de 3e of 4e graad van het BSO.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien BSO3 of BSO4 hadden gevolgd, worden ook in rekening gebracht.

37,7% van de schoolverlaters uit het BSO3 en BSO4 schreven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

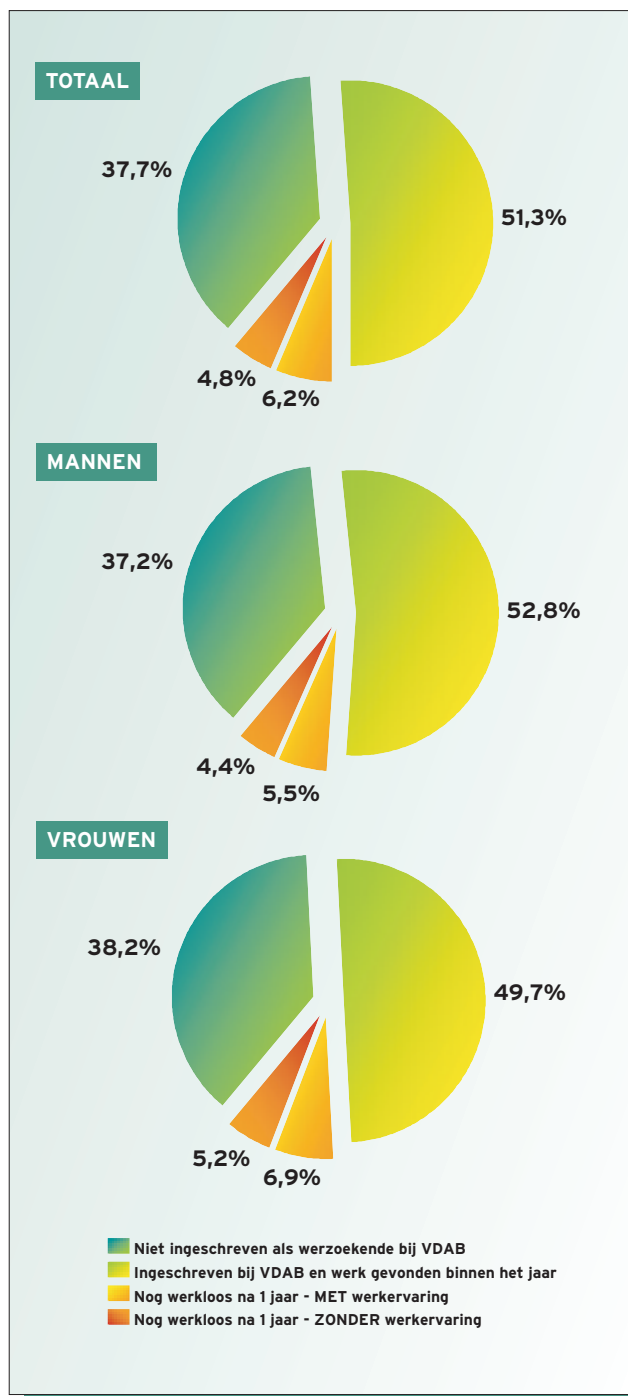
11% van de schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de schoolbanken nog steeds werkzoekend. Een kleine 5% deed in dat jaar zelfs nog geen enkele werkervaring op.

Het totaal aantal schoolverlaters is praktisch gelijk verdeeld over mannen en vrouwen.

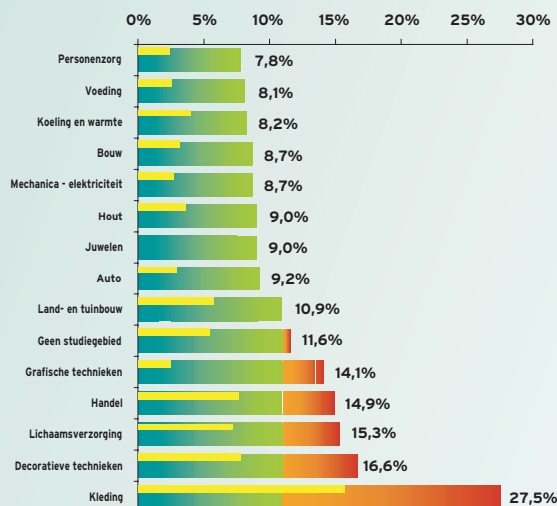
Quasi evenveel mannelijke als vrouwelijke schoolverlaters schrijven zich ook als werkzoekende in bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school zijn echter nog merkkelijk meer vrouwen (12,1%) werkzoekend dan mannen (9,9%).

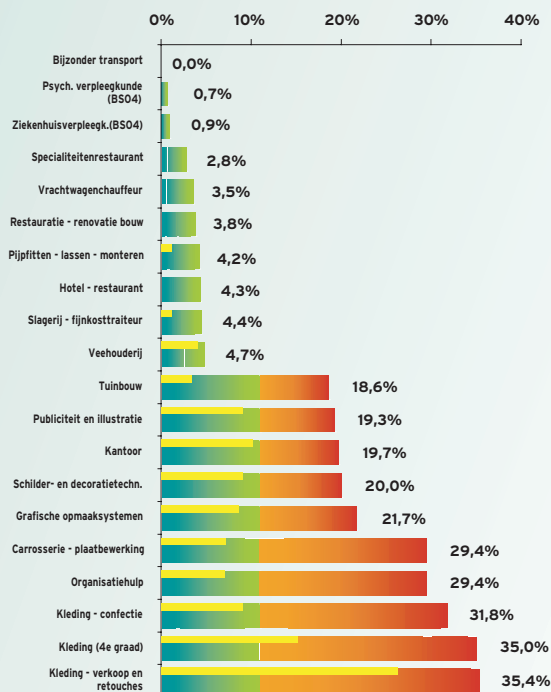
Het aandeel van de schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog geen enkele werkervaring opdeed is ook groter bij de vrouwen (5,2%) dan bij de mannen (4,4%).

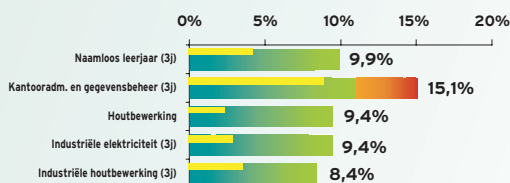
STUDIEGEBIEDEN

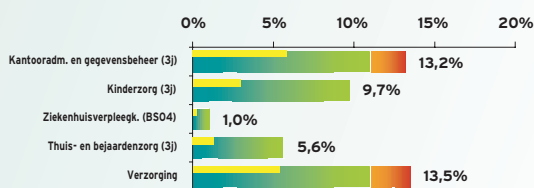
STUDIERICHTINGEN

TOP 5 - MANNEN

TOP 5 - VROUWEN

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Het BSO3 + BSO4 telt 15 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied "Personenzorg" (3.069 sv) is veruit het belangrijkste studiegebied binnen dit niveau.

Het studiegebied "Juwelen" is het kleinste met 33 schoolverlaters.

9 studiegebieden presteren beter dan het gemiddelde rest% voor het niveau.

5 studiegebieden scoren licht tot matig boven het gemiddelde.

De resultaten voor het studiegebied "Kleding" (429 sv) zijn ronduit slecht te noemen.

1 jaar na het verlaten van de school is nog 27,5% van de schoolverlaters werkzoekend, 15,6% heeft zelfs nog geen enkele werkervaring opgedaan.

In de grafiek hiernaast zijn de 10 meest en de 10 minst succesvolle studierichtingen uit het BSO3 en BSO4 opgenomen.

In de richting "Bijzonder transport-3j" (31 sv) is niemand na 1 jaar nog werkzoekend.

Zowel "Psychiatische verpleegkunde" (126 sv) als "Ziekenhuisverpleegkunde" (756 sv), beide uit BSO4, halen ook een zeer goede score.

Bij de groep van de slechtst scorende richtingen zijn er 5 met een rest% rond 20%.

Een 2-tal doet het nog minder goed met een rest% in de buurt van 30%.

Het gaat om de richtingen "Carrosserie – plaatbewerking" (68 sv) en "Organisatiehulp" (85 sv).

3 studierichtingen overschrijden met hun rest% de kaap van de 30% en zijn zowat de paria's binnen BSO3 en BSO4.

Deze 3 richtingen hebben niet toevallig de term "Kleding" gemeen in hun benaming.

De top 5 van de studierichtingen bij de mannen telt 29,3% van het totaal aantal schoolverlaters, bij de vrouwen is dit 52,9%.

Enkel de richting "Kantooradministratie en gegevensbeheer-3j" komt zowel bij de mannen als bij de vrouwen voor.

De vrouwen stromen echter beter door naar de arbeidsmarkt.

Vreemd genoeg vinden wij het meeste mannen terug in het "Naamloos leerjaar-3j" (616 sv), een richting die de poort voor BSO3-ers opent naar het hoger onderwijs.

Bij de mannen bestaat de rest van de top 5 uit richtingen die leiden naar technische beroepen, bij de vrouwen uit richtingen die leiden naar tewerkstelling in de zorgsector.

TSO3

Aantal schoolverlaters:	13.363
Aantal ingeschreven VDAB:	6.935
Nog werkzoekend na 1 jaar:	1.212
Restpercentage:	9,1 %
Zonder werkervaring:	4,7 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2e of 3e jaar van de 3e graad van het TSO.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien TSO3 hadden gevolgd, worden ook in rekening gebracht.

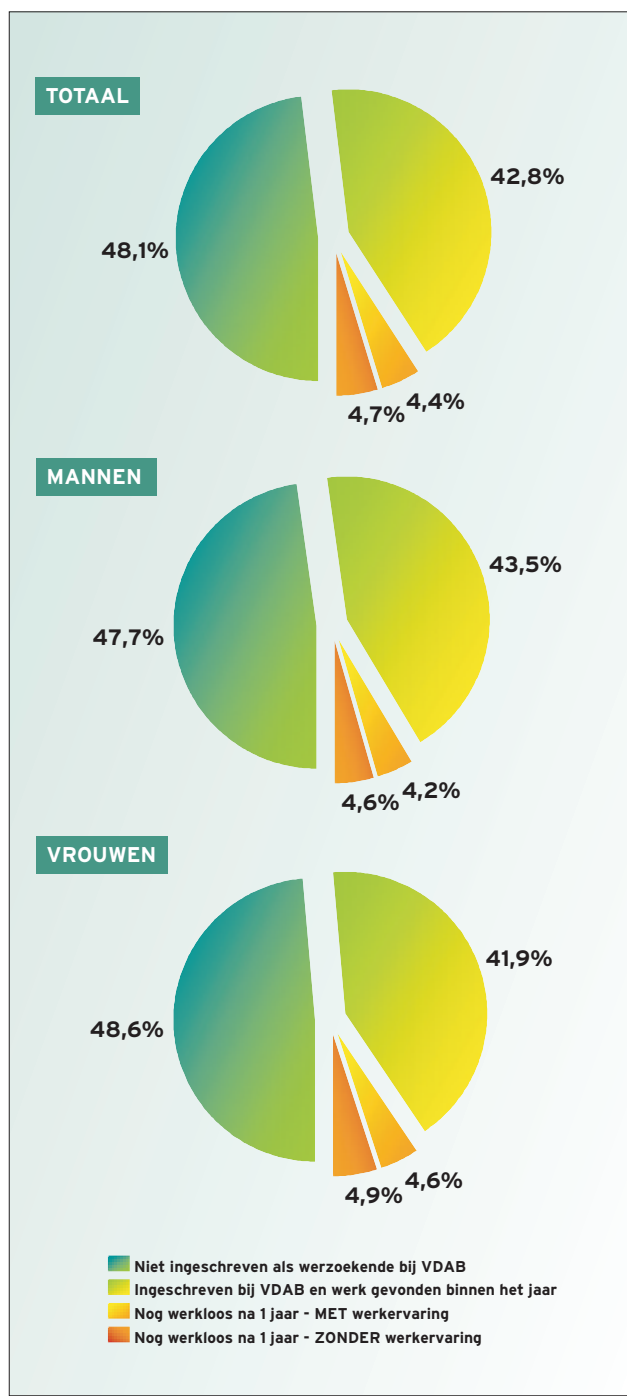
48,1% van de schoolverlaters uit het TSO3 schreven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

9,1% van de schoolverlaters in dit niveau is 1 jaar na het verlaten van de schoolbanken nog steeds werkzoekend. 4,7% deed in dat jaar zelfs nog geen enkele werkervaring op.

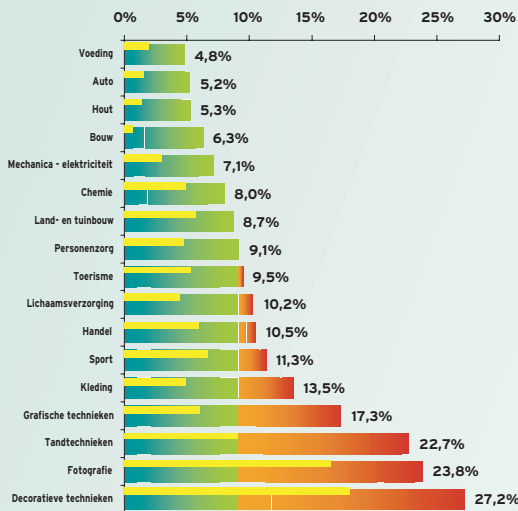
58% van de schoolverlaters uit het TSO3 zijn mannen. Deze verhouding vinden we ook terug bij diegenen die zich als werkzoekende inschrijven bij de VDAB.

1 jaar na het verlaten van de school zijn nog iets meer vrouwen (9,5%) werkzoekend dan mannen (8,7%).

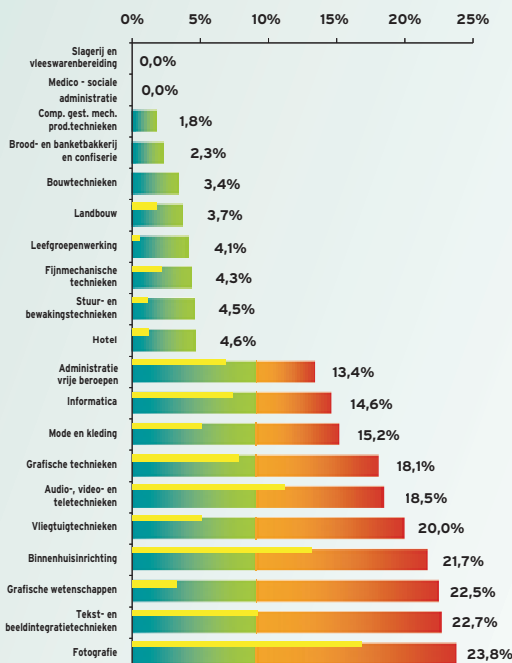
Het aandeel van de schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog geen enkele werkervaring opdeed is ook iets groter bij de vrouwen dan bij de mannen.

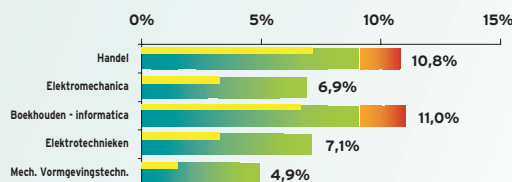
STUDIEGEBIEDEN

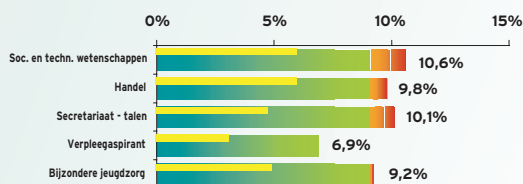
STUDIERICHTINGEN

TOP 5 - MANNEN

TOP 5 - VROUWEN

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Het TSO3 telt 17 studiegebieden. De studiegebieden "Handel" (3.988 sv), "Mechanica - elektriciteit" (3.045 sv) en "Personenzorg" (2.412 sv) tellen veruit het meeste schoolverlaters.

Het studiegebied "Tandtechnieken" is met 22 schoolverlaters het kleinste.

Bijna de helft van de studiegebieden presteren qua rest% beter dan het gemiddelde voor het TSO3.

De studiegebieden "Tandtechnieken" (22 sv), "Fotografie" (42 sv) en "Decoratieve technieken" (33 sv) scoren het slechtst, maar zij tellen slechts weinig schoolverlaters.

In de grafiek hiernaast zijn de 10 best en de 10 slechtst scorende studierichtingen uit het TSO3 opgenomen.

In de richtingen "Slagerij en vleeswarenberijding" (22 sv) en "Medico-sociale administratie-3j" (20 sv) is er 1 jaar na het verlaten van de school niemand nog werkzoekend.

Een aantal andere studierichtingen die meer schoolverlaters tellen, halen ook mooie scores.

"Fotografie" (42 sv) is de slechtst scorende richting, bijna een kwart van de schoolverlaters is na 1 jaar nog werkzoekend.

De studierichtingen "Tekst- en beeldintegratietechnieken-3j" (22 sv), "Grafische wetenschappen" (31 sv), "Binnenhuisinrichting" (23 sv), "Vliegtuigtechnieken" (20 sv), "Audio-, video- en teletechnieken" (27 sv) en "Grafische technieken" (77 sv) scoren qua rest% alle meer dan het dubbele van het gemiddelde voor TSO3.

De top 5 van de studierichtingen bij de mannen telt 39,2% van het totaal aantal mannelijke schoolverlaters in het TSO3.

De studierichtingen "Handel" (744 sv) en "Boekhouden-informatica" (597 sv), respectievelijk op 1 en 3, scoren slechter dan het gemiddeld rest%.

De beste richting bij de mannen is "Mechanische vormgevingstechnieken" (387 sv) op de 5e plaats.

De vrouwelijke top 5 telt 56,7% van het totaal aantal vrouwelijke schoolverlaters in het TSO3.

De vrouwen hebben in hun top 5 enkel de richting "Handel" (752 sv) gemeen met de mannen.

Het rest% voor deze richting ligt bij de vrouwen wel 1% punt onder dat van de mannen.

In de top 5 naar aantal schoolverlaters tellen de vrouwen 4 richtingen die minder goed scoren dan het gemiddeld rest%, tegen slechts 2 bij de mannen.

KSO3

Aantal schoolverlaters:	732
Aantal ingeschreven VDAB:	307
Nog werkzoekend na 1 jaar:	118
Restpercentage:	16,1 %
Zonder werkervaring:	9,4 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van het 2e of 3e jaar van de 3e graad van het KSO3.

Studenten die in het hoger onderwijs hun studies voortijdig hebben stopgezet maar voordien KSO3 hadden beëindigd, worden eveneens in rekening gebracht.

58,1% van de schoolverlaters uit het KSO3 schreven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

Goed 16% van alle schoolverlaters uit het KSO3 is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend.

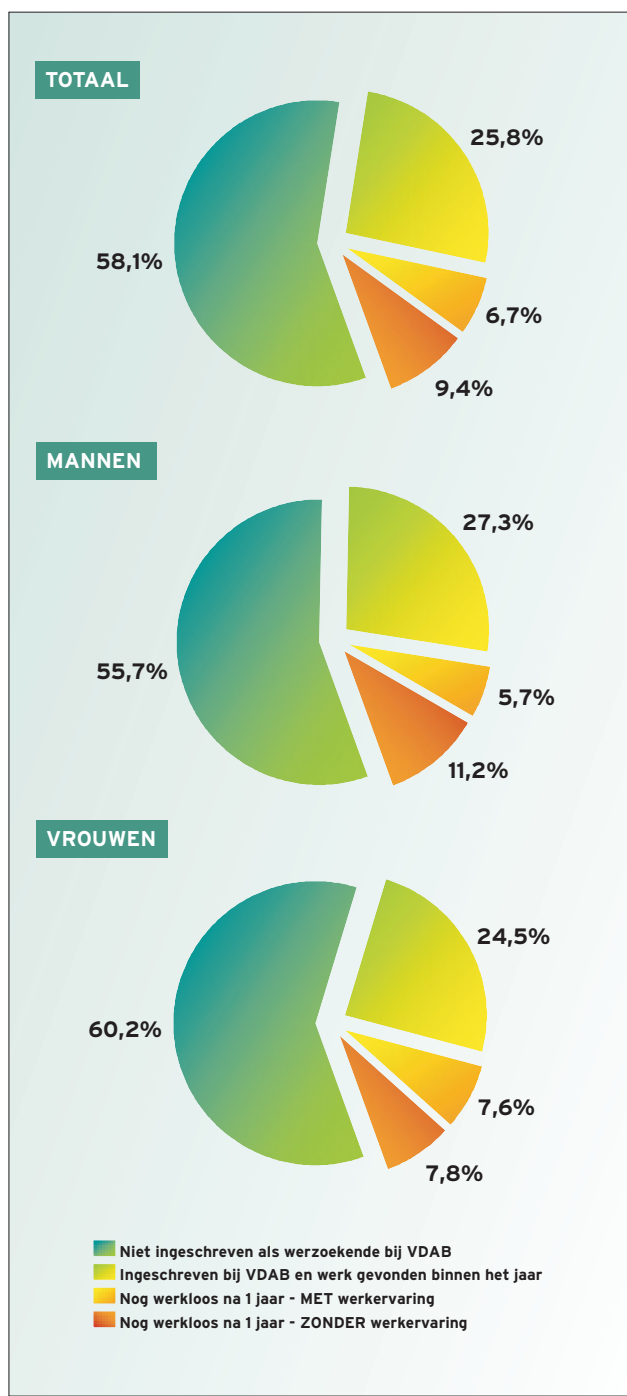
Iets minder dan 10% heeft in deze periode zelfs geen werkervaring opgedaan.

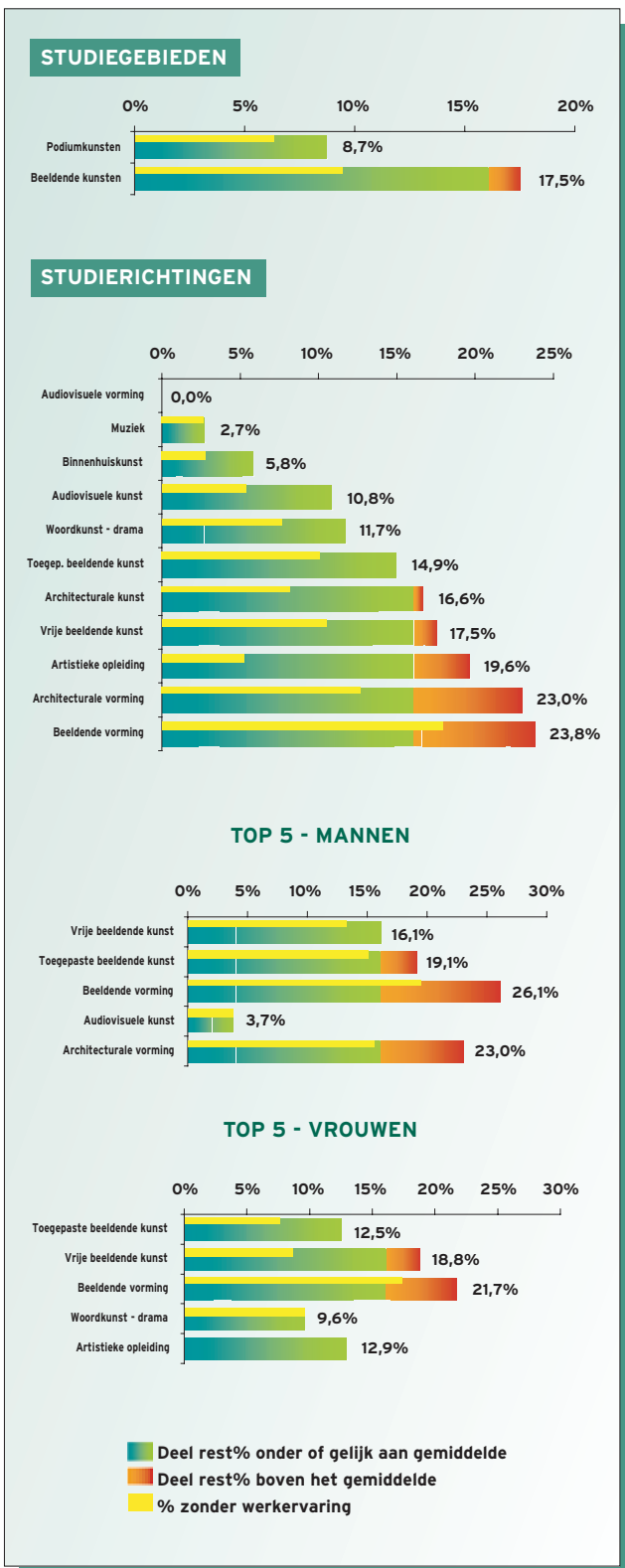
Iets meer vrouwen (60,2%) dan mannen (55,7%) schrijven zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

De mannelijke schoolverlaters uit het KSO3 doen het beduidend slechter dan de vrouwen.

Liefst 17% van hen heeft na 1 jaar nog steeds geen job gevonden, 11,2% heeft nog niet gewerkt 1 jaar na het verlaten van de school.

Bij de vrouwen is 15,4% nog werkzoekend na 1 jaar, maar hier is het percentage zonder werkervaring veel kleiner dan bij de mannen.

Het KSO3 telt 2 studiegebieden met minstens 20 schoolverlaters.

Het studiegebied "Podiumkunsten" (103 sv) scoort vrij goed, terwijl "Beeldende kunsten" (617 sv) nog 17,5% werkzoekenden telt 1 jaar na het verlaten van de school.

9,4% van alle schoolverlaters uit het KSO3 heeft na 1 jaar nog geen enkele werkervaring.

Het KSO3 telt 11 studierichtingen met minstens 20 schoolverlaters.

In de studierichting "Audiovisuele vorming" (21 sv) is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

De richting "Muziek" (36 sv) scoort ook goed met een rest% van 2,7%.

In totaal blijven 6 van de 11 vermelde studierichtingen onder het gemiddelde rest% voor het KSO3.

In de studierichtingen "Architecturale vorming" (39 sv) en "Beeldende vorming" (88 sv) is nagenoeg een kwart van de schoolverlaters nog steeds op zoek naar een job 1 jaar nadat zij de school verlaten hebben.

De 5 voornaamste richtingen bij de mannen zijn goed voor 58,6% van alle schoolverlaters in het KSO3.

De 3 meest gevolgde richtingen zijn identiek bij mannen en vrouwen, zij het in een andere volgorde.

Bij de mannen haalt enkel de richting "Audiovisuele kunst" (27 sv) een goede score.

Bij de vrouwen zijn de 5 meest gevolgde studierichtingen goed voor 2/3 van alle schoolverlaters in het KSO3.

Enkel in de richting "Woordkunst – drama" (31 sv) is minder dan 10% van de schoolverlaters nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

Leerlingen die kiezen voor het KSO3 doen dit wellicht in de eerste plaats om artistieke redenen en niet zozeer voor de tewerkstellingsperspectieven.

Om deze reden zijn zij ook niet zo snel geneigd een job in een niet-artistieke richting aan te nemen.

HO1C

Aantal schoolverlaters:	15.411
Aantal ingeschreven VDAB:	9.614
Nog werkzoekend na 1 jaar:	735
Restpercentage:	4,8 %
Zonder werkervaring:	2,0 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het HO1C.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van het HO1C behaalden worden in aanmerking genomen.

37,6% van alle schoolverlaters uit het HO1C schreven zich niet in bij de VDAB als werkzoekende.

Slechts 4,8% is 1 jaar na het afstuderen nog werkzoekend. Hiermee scoort het HO1C het best van alle onderwijsniveaus.

Daarenboven heeft slechts 2% van alle schoolverlaters uit het HO1C binnen het jaar na het verlaten van de school geen werkervaring kunnen opdoen.

Iets meer dan 40% van de mannen uit het HO1C schreef zich niet in als werkzoekende.

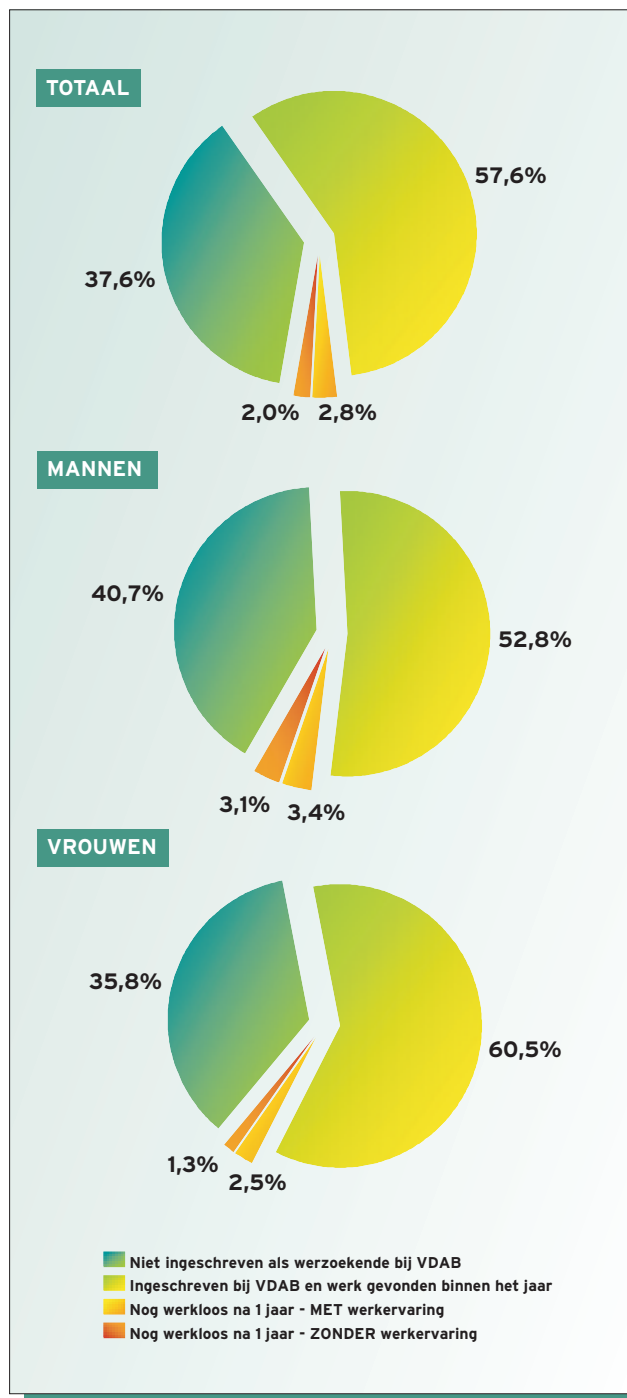
1 jaar na het verlaten van de school was 6,5% nog steeds als werkzoekende ingeschreven. Ongeveer de helft van deze groep had tijdens dit jaar geen werkervaring opgedaan.

Een kleine 36% van de vrouwelijke schoolverlaters uit het HO1C schreef zich niet in bij de VDAB als werkzoekende.

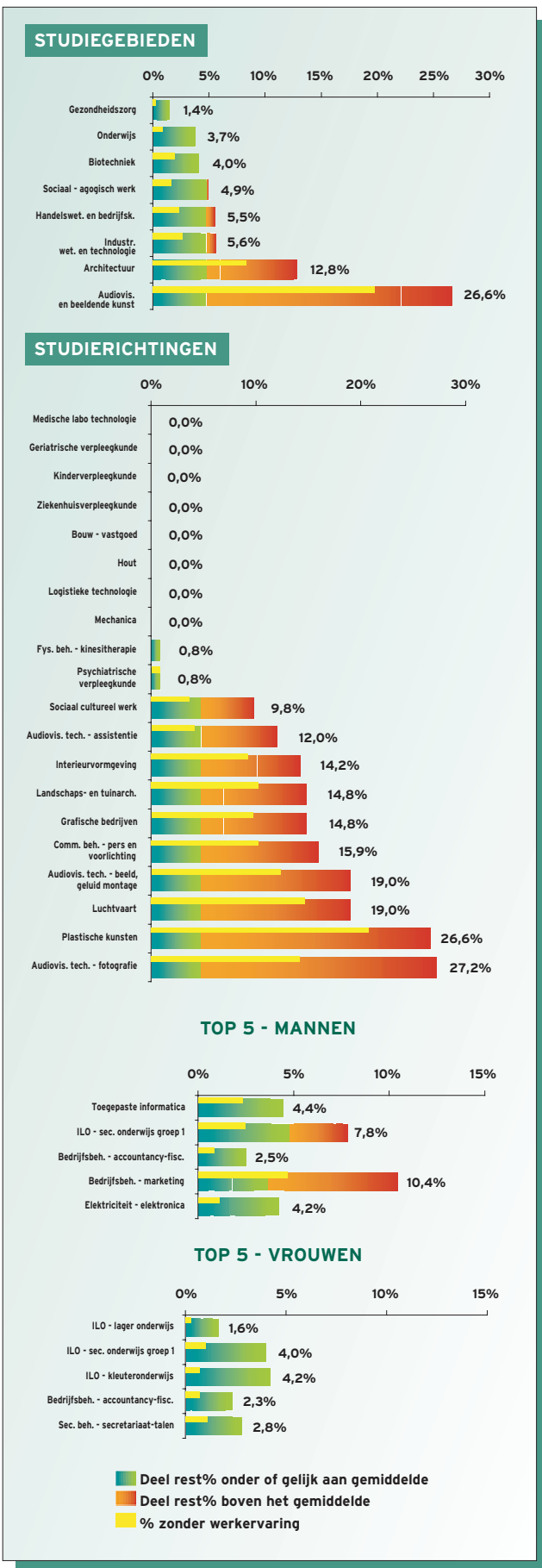
Slechts 3,7% zat een jaar later nog zonder werk. Amper 1,3% slaagde er niet in gedurende dit jaar enige werkervaring op te doen.

Mede rekening gehouden met het feit dat het hier toch over een omvangrijke groep schoolverlaters gaat, (6.202 sv) zijn deze resultaten ronduit schitterend te noemen.

Vrouwelijke schoolverlaters uit het HO1C hebben geen tewerkstellingsprobleem!

Het HO1C telt 8 studiegebieden. Het studiegebied "Handelwetenschappen en bedrijfskunde" (5.913 sv) telt veruit het meeste schoolverlaters.

"Onderwijs" (3.480 sv) en "Gezondheidszorg" (2.174 sv) oefenen ook een grote aantrekkingskracht uit.

Het studiegebied "Audiovisuele en beeldende kunst" (60 sv) is het kleinste studiegebied binnen HO1C.

In de naastliggende grafiek zijn de 10 best en de 10 slechtst scorende richtingen weergegeven.

Van 8 studierichtingen is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend 1 jaar na het afstuderen.

Van deze toppers tellen de richtingen "Ziekenhuisverpleegkunde" (636 sv) en "Kinderverpleegkunde" (146 sv) het grootste aantal schoolverlaters.

Artistieke opleidingen scoren opvallend ongunstig binnen het HO1C.

De studierichtingen "Plastische kunsten" (60 sv) en "Audiovisuele techniek – optie fotografie" (44 sv) tellen nog meer dan 1/4e werkzoekenden 1 jaar na het afstuderen.

Tellen we relatief weinig schoolverlaters in de vorige 2 richtingen, dan zijn er bij de 10 slechtst presterende studierichtingen ook een 4-tal die meer aantrekkingskracht uitoefenen.

Uitgezonderd "Sociaal werk – optie sociaal cultureel werk" (224 sv) ligt het rest% van deze studierichtingen praktisch 3 maal boven het gemiddelde voor het HO1C.

De top 5 van de studierichtingen bij de mannen telt 41,7% van het totaal in HO1C.

2 studierichtingen uit de top 5 bij de mannen vinden wij ook bij de vrouwen terug.

Het betreft "Initiële lerarenopleiding – sec. onderwijs groep 1" (575 sv), maar bij de mannen beduidend slechter scorend dan bij de vrouwen, en "Bedrijfsbeheer-optie accountancy - fiscaliteit" (427 sv).

Bij de vrouwen is het al onderwijs wat de klok slaat. De richting "Initiële lerarenopleiding – lager onderwijs" (1.086 sv) is de absolute topper.

Het relatief hoog rest% voor de onderwijsrichtingen (zowel mannen als vrouwen) kan verklaard worden door het afsluiten van de observatieperiode op 30/6/2002. Interimarissen zijn immers op dat ogenblik veelal terug als werkzoekende ingeschreven bij de VDAB.

De studierichtingen "Bedrijfsbeheer – optie accountancy-fiscaliteit" (587 sv) en "Secretariaatsbeheer – optie secretariaat-talen" (558 sv) staan op positie 4 en 5.

Aantal schoolverlaters:	3.950
Aantal ingeschreven VDAB:	2.199
Nog werkzoekend na 1 jaar:	276
Restpercentage:	7,0 %
Zonder werkervaring:	3,9 %

Binnen dit niveau vinden wij de schoolverlaters terug na het beëindigen van een opleiding in het HO2C.

Ook studenten die studies in het hoger onderwijs hebben stopgezet, maar voordien een diploma van het HO2C behaalden worden in aanmerking genomen.

44,3% van alle schoolverlaters uit het HO2C schreven zich niet in bij de VDAB als werkzoekende.

7% is 1 jaar na het afstuderen nog werkzoekend.

Een kleine 4% van alle schoolverlaters uit het HO2C heeft binnen het jaar na het verlaten van de school geen werkervaring kunnen opdoen.

Bijna 47% van de mannen uit het HO2C schreef zich niet in als werkzoekende.

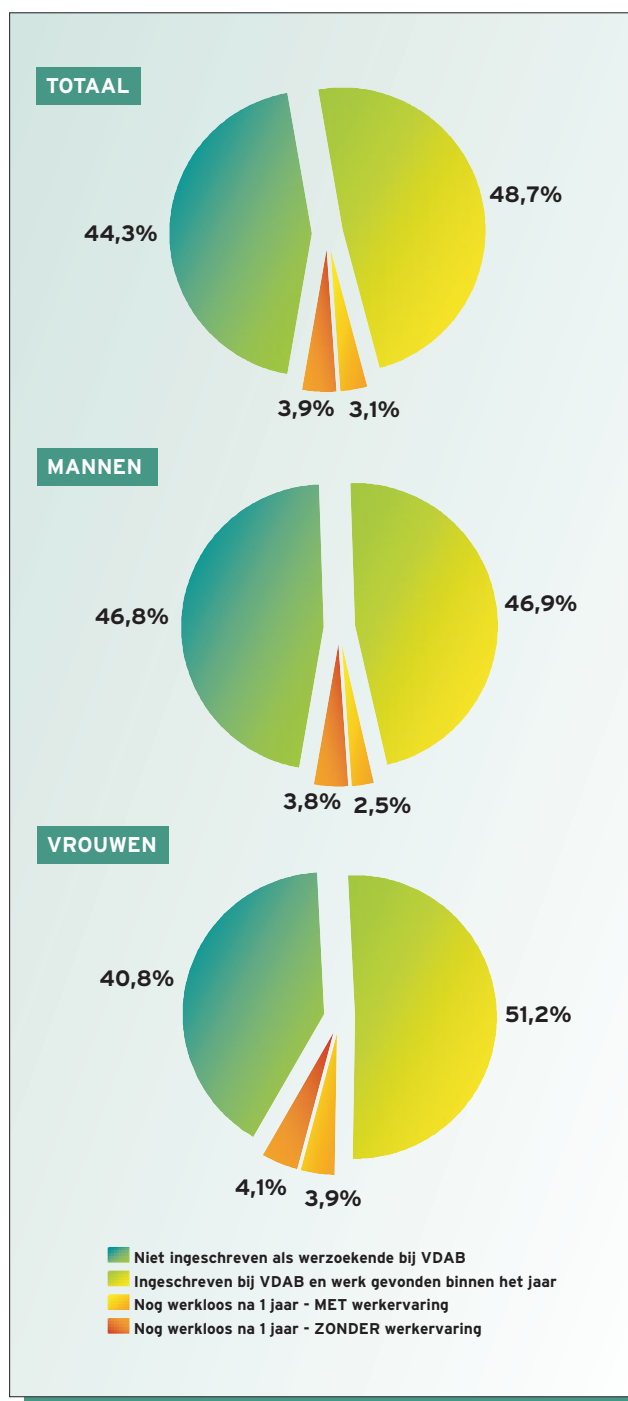
1 jaar na het verlaten van de school was 6,3% nog steeds als werkzoekende ingeschreven.

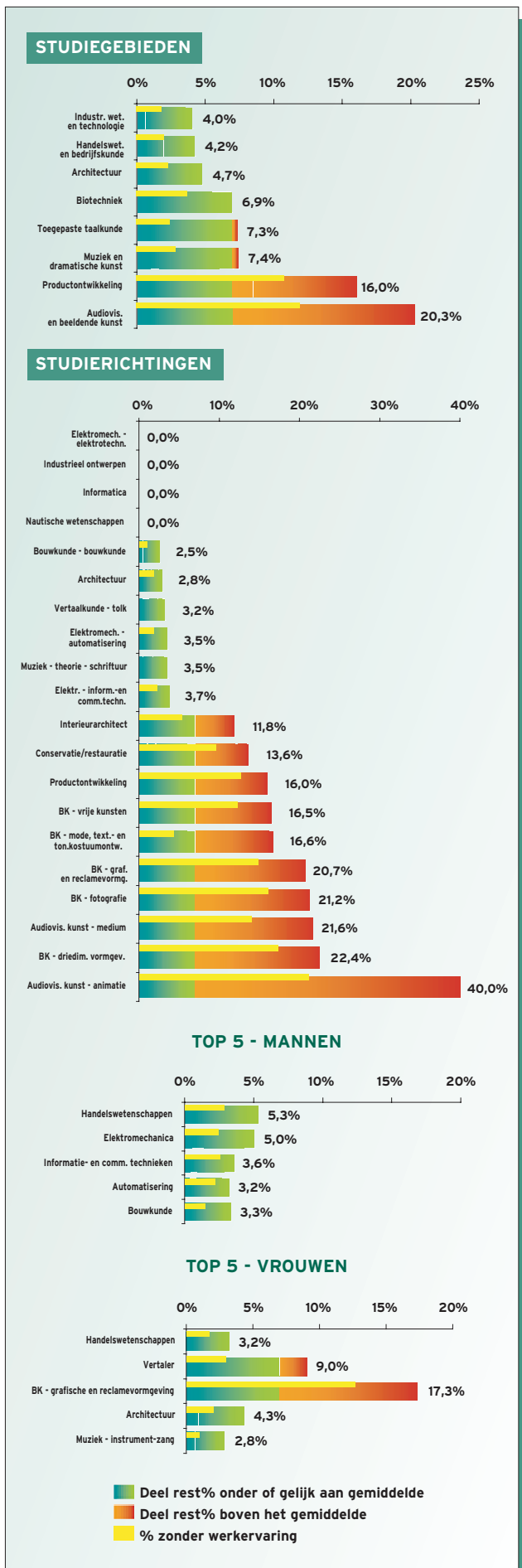
Bijna 4% van alle mannelijke schoolverlaters uit het HO2C had 1 jaar na het verlaten van de school nog geen werkervaring opgedaan.

Iets meer dan 40% van de vrouwelijke schoolverlaters uit het HO2C schreef zich niet bij de VDAB in als werkzoekende.

8% zat een jaar later nog zonder werk.

Ruim 4% slaagde er niet in gedurende dit jaar enige werkervaring op te doen.

Het HO2C telt 8 studiegebieden. Het studiegebied "Industriële wetenschappen en technologie" (1.512 sv) telt het grootste aantal schoolverlaters en scoort het beste qua rest%.

Ook "Handelswetenschappen en bedrijfskunde" (887 sv) en "Architectuur" (273 sv) zijn studiegebieden die goed scoren en daarbij een grote aantrekkingskracht uitoefenen.

In de naastliggende grafiek zijn de 10 best en de 10 slechtst scorende richtingen uit het HO2C weergegeven.

Van 4 studierichtingen is geen enkele schoolverlater nog werkzoekend 1 jaar na het afstuderen. Deze toppers tellen echter relatief weinig schoolverlaters.

20 van de 34 studierichtingen met minstens 20 schoolverlaters halen een rest% dat beter is dan het gemiddelde voor het HO2C.

Bekijken wij de 10 slechtst presterende studierichtingen, dan zien we net als in het HO1C dat de artistieke opleidingen meer dan oververtegenwoordigd zijn.

De studierichtingen "BK* – optie grafische- en reclamevormgeving" (178 sv), "BK – optie fotografie" (33 sv), "Audiovisuele kunst – optie medium" (60 sv) en "BK – optie driedimensionale vormgeving" (49 sv) tellen nog meer dan 20% werkzoekenden 1 jaar na het afstuderen.

In de richting "Audiovisuele kunst – optie animatie" (20 sv) is 40% van de schoolverlaters nog werkzoekend 1 jaar na het verlaten van de school.

In alle voornoemde richtingen ligt ook het aandeel schoolverlaters zonder werkervaring 1 jaar na het afstuderen zeer hoog.

De top 5 van de studierichtingen bij de mannen telt 51,4% van het totaal in HO2C.

In al deze studierichtingen is het rest% gunstiger dan het gemiddelde voor het HO2C.

Uitgezonderd de topper "Handelswetenschappen" (393 sv) die trouwens ook bij de vrouwen op 1 staat en daar zelfs beter scoort, zijn de technische richtingen het meest in trek.

De top 5 bij de vrouwen maakt 60,1% uit van het totaal aantal schoolverlaters in het HO2C.

Uitgezonderd "Architectuur" (92 sv) zijn technische richtingen bij de vrouwen niet echt populair.

De studierichtingen "Vertaalkunde – optie vertaler" (322 sv) en "BK – optie grafische en reclamevormgeving" (104 sv) mogen dan wel veel vrouwen bekoren, op de arbeidsmarkt doen ze het niet zo schitterend.

* BK = beeldende kunsten

Aantal schoolverlaters:	9.958
Aantal ingeschreven VDAB:	4.412
Nog werkzoekend na 1 jaar:	600
Restpercentage:	6,0 %
Zonder werkervaring:	3,7 %

In dit niveau vinden wij alle schoolverlaters terug die een universitair diploma behaalden.

Wie nog een aanvullend of specialisatiejaar volgde, wordt teruggezet naar de gevolgde basisopleiding.

Van alle schoolverlaters met een universitair diploma schrijft 55,7% zich niet in als werkzoekende bij de VDAB.

1 jaar na het beëindigen van de studies is nog slechts 6% als werkzoekende ingeschreven.

3,7% van alle universitaire heeft na 1 jaar nog geen werkervaring opgedaan.

Bijna 60% van de mannelijke universitaire schrijft zich niet in als werkzoekende.

Van de goed 7% die na 1 jaar nog als werkzoekende is ingeschreven, heeft pakweg 5% nog geen enkele werkervaring opgedaan.

Bij de vrouwen liggen de scores op dit gebied gunstiger. Ruim 5% zit nog zonder werk 1 jaar na het afstuderen, en 2,8% van de afgestudeerde vrouwelijke universitaire werkte nog niet.

Opmerking:

***Een aantal studenten studeert af aan een universiteit die niet onderworpen is aan de regelgeving van het dept. Onderwijs (Franse Gemeenschap of buitenlands onderwijs).

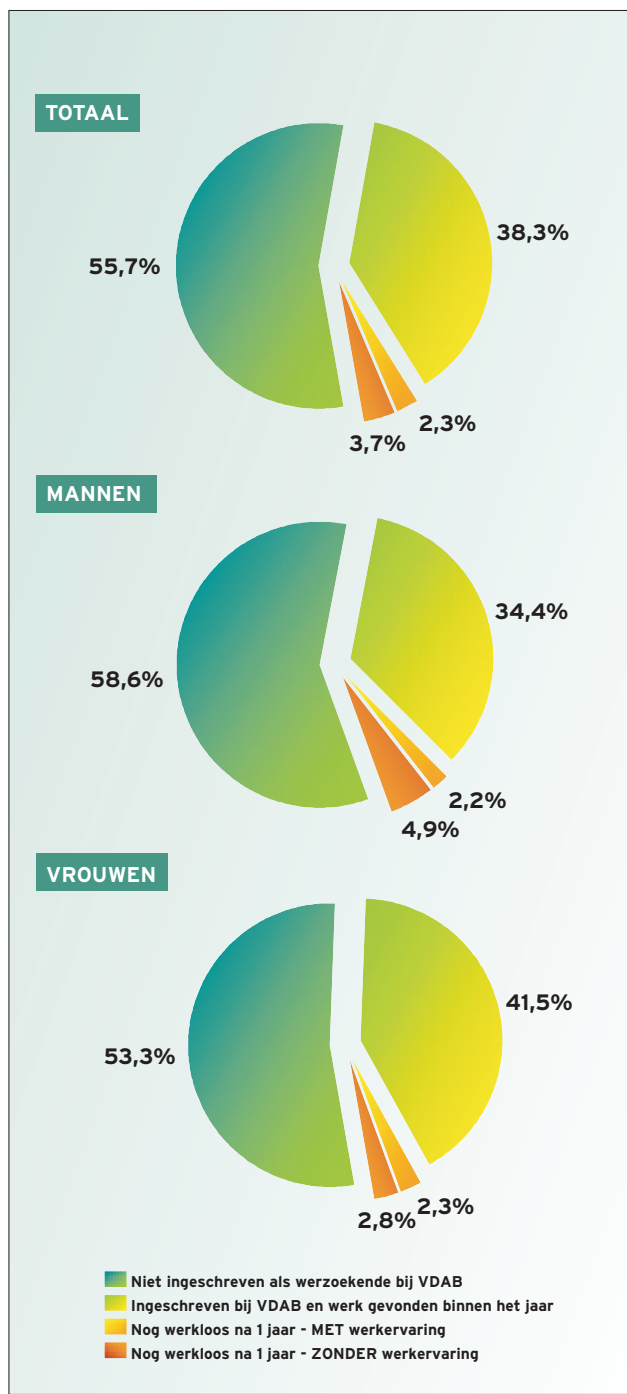
Deze studenten zitten niet in de bestanden van het departement Onderwijs. Als zij doorstromen naar de arbeidsmarkt zonder zich bij de VDAB als werkzoekende in te schrijven, zitten zij niet in deze cijfers.

Het aantal afgestudeerde universitaire is dus wellicht groter dan deze cijfers aangeven.

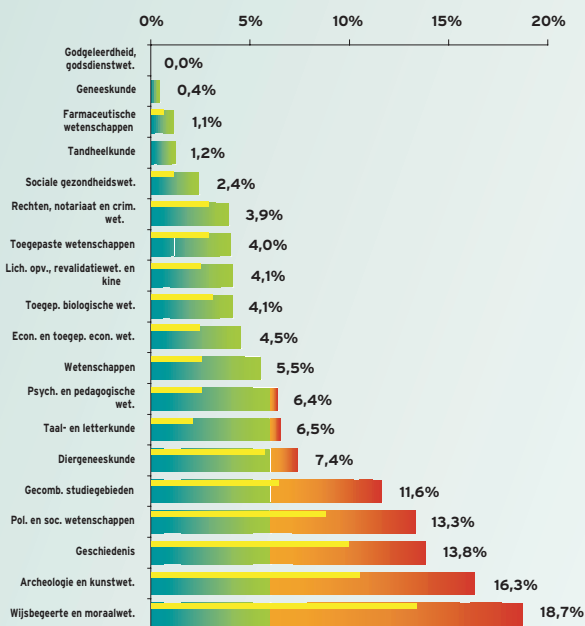
Dit betekent dat het totale aantal afgestudeerde universitaire dat zich aanbiedt op de arbeidsmarkt onderschat is en het restpercentage dus overschat.

Er zijn momenteel geen cijfers beschikbaar omtrent het aantal universitaire die op de arbeidsmarkt komen na studies in een instelling van een andere Gemeenschap of land.

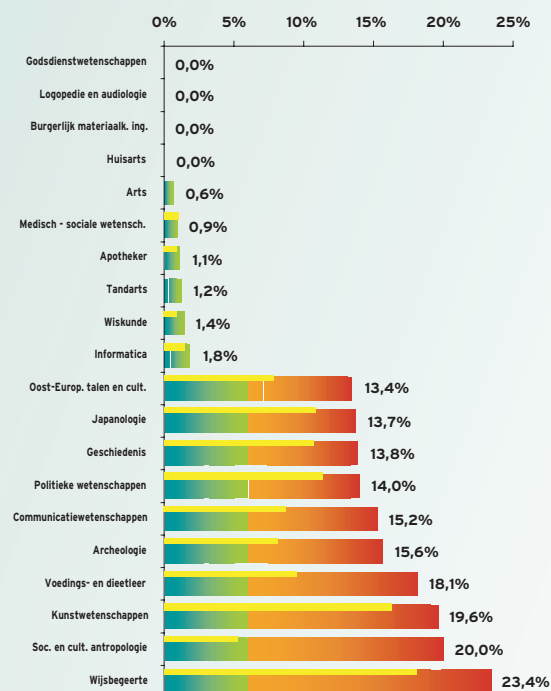
De omvang van het probleem is dus op heden moeilijk in te schatten.

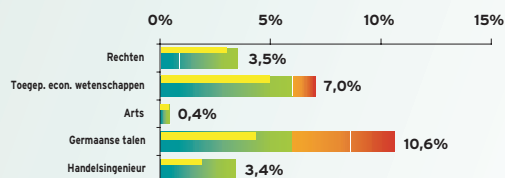
STUDIEGEBIEDEN

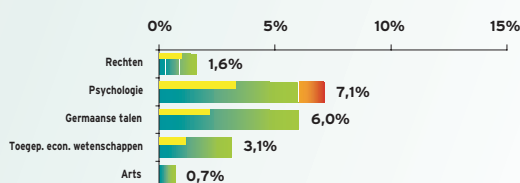
STUDIERICHTINGEN

TOP 5 - MANNEN

TOP 5 - VROUWEN

■ Deel rest% onder of gelijk aan gemiddelde
■ Deel rest% boven het gemiddelde
■ % zonder werkervaring

Het universitair onderwijs telt 19 studiegebieden.

De onbetwiste topper sinds jaren is het studiegebied "Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen" (44 sv). Nog 10 andere studiegebieden scoren beter dan het gemiddelde.

"Geneeskunde" (614 sv), "Farmaceutische wetenschappen" (254 sv), "Tandheelkunde" (81 sv) en "Sociale gezondheidswetenschappen" (208 sv) zijn eveneens goed scorende studiegebieden binnen het universitair onderwijs.

"Wijsbegeerte en moraalwetenschappen" (112 sv), "Archeologie en kunstwetenschappen" (220 sv) en "Geschiedenis" (340 sv) zijn de 3 studiegebieden met de slechtste vooruitzichten op tewerkstelling. 1 jaar na het afstuderen heeft meer dan 10% nog geen enkele werkervaring opgedaan.

In de naastliggende grafiek staan de 10 best en de 10 slechts presterende studierichtingen uit het universitair onderwijs vermeld.

De absolute toppers zijn "Godsdienstwetenschappen" (44 sv), "Logopedie en audiologie" (66 sv), "Burg. materiaalkundig ingenieur" (26 sv) en "Huisarts" (144 sv). 1 jaar na het verlaten van de school is geen enkele schoolverlater uit deze richtingen nog ingeschreven als werkzoekende bij de VDAB.

"Handelsingenieur" (287 sv), "Rechten" (1.087 sv), "Motorische revalidatie en kinesitherapie" (210 sv), "Pedagogische wetenschappen" (291 sv), "Romaanse talen" (224 sv), "Lichamelijke opvoeding" (246 sv) en "Toegepaste economische wetenschappen" (762 sv) zijn populaire richtingen die eveneens goede scores halen.

In totaal 34 richtingen scoren beter dan het gemiddelde rest% voor het universitair onderwijs.

Het minst goed scoren de richtingen "Wijsbegeerte" (81 sv), "Sociale en culturele antropologie" (40 sv), "Kunstwetenschappen" (122 sv) en "Voedings- en dieetleer" (22 sv).

De top 5 van de studierichtingen bij de mannen telt 33,7% van het totaal binnen UNIV.

4 van de 5 toppers bij de mannen vinden we ook bij de vrouwen terug, maar uitgezonderd voor de arts en scoren de vrouwen telkens beter.

"Rechten" is de populairste richting zowel bij de mannen als bij de vrouwen.

Bij de mannen scoren "Toegepaste economische wetenschappen" (414 sv) en "Germaanse talen" (179 sv) minder goed dan het gemiddeld rest% voor het UNIV.

In de top 5 bij de vrouwen scoort enkel "Psychologie" (421 sv) slechter dan het gemiddeld rest% voor het UNIV.

Studieniveaus samenvatting

- 1.380 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt zonder zelfs de 2e graad van het secundair onderwijs te hebben afgemaakt. Meer dan 1/3 van deze groep is 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend. Ook de toekomst van diegenen die op dat ogenblik wel aan de slag zijn, is uiterst twijfelachtig.
- Hoewel het deeltijds beroepssecundair onderwijs erg praktijkgericht is, zijn toch bijna 30% van de jongeren in dit niveau 1 jaar na het verlaten van de school nog steeds werkzoekend. Dit kan wijzen op een ontoereikend peil van dit studieniveau, maar de persoonlijkheidskenmerken van de leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (DBSO) vormen wellicht de belangrijkste verklaring. Enkel wie hier voor "Transport" kiest maakt wellicht kans op een duurzame tewerkstelling.
- Het algemeen secundair onderwijs van de 2e graad (ASO2) scoort verrassend goed, maar telt relatief weinig leerlingen. Deze groep wordt iets makkelijker door de markt geabsorbeerd, maar hun toekomst is allebehalve zorgeloos.
- Het beroepssecundair onderwijs van de 2e graad (BSO2) is het op 1 na slechtst scorende studieniveau. Ook in dit niveau vinden wij veel "watervalleerlingen" terug die enkel wachten op het moment dat zij de meerderjarigheid bereiken. Wie hier zijn studieloopbaan afsluit heeft op de arbeidsmarkt teveel concurrentie van collega's die hun studie wel afmaakten. Enkel de studenten die kiezen voor een opleiding "Grafische technieken" lijken iets beter af te zijn.
- In het technisch secundair onderwijs van de 2e graad (TSO2) is de toestand globaal iets beter te noemen. Enkele opleidingen in de studiegebieden "Grafische technieken", "Lichaamsverzorging", "Sport" en "Voeding" scoren goed hoewel ze relatief weinig schoolverlaters tellen. De technisch opgeleiden doen het hier beduidend minder goed vanwege de concurrentie uit het beroepssecundair en het technisch onderwijs van de 3e graad (BSO3 en TSO3).
- Het kunstsecundair onderwijs van de 2e graad (KSO2) haalt niet zo'n goede score, verregaande conclusies kunnen hier niet getrokken worden vanwege het kleine aantal schoolverlaters in dit niveau. Schoolverlaters uit het kunstonderwijs zijn over het algemeen niet zo flexibel op de arbeidsmarkt. Zij zullen niet zo snel geneigd zijn een job buiten het artistieke circuit aan te nemen.
- Het algemeen secundair onderwijs van de 3e graad (ASO3) scoort goed, maar omwille van ontbrekende gegevens over de studenten die verder studeren buiten de Vlaamse Gemeenschap zijn de resultaten van dit niveau geflatteerd. De richtingen "Grieks-Latijn" en "Grieks-wiskunde" zijn de absolute toppers terwijl de richting "Yeshiva" veruit het slechtst scoort.
- In het beroepssecundair onderwijs van de 3e en 4e graad (BSO3 & BSO4) worden duidelijk andere keuzes gemaakt door mannen en vrouwen. De technische richtingen scoren goed tot zeer goed bij de mannen, terwijl de vrouwen massaal kiezen voor richtingen in de zorgsector en daar meestal ook snel doorstromen naar de arbeidsmarkt. Studierichtingen die iets te maken hebben met "Verkoop", "Haartooi", "Kantoor" en vooral "Kleding" beïnvloeden het restpercentage van het BSO3 & BSO4 in ongunstige zin.
- Het technisch secundair onderwijs van de 3e graad (TSO3) is het best presterende niveau bij de midden-geschoolden. Ook binnen dit niveau zijn de favoriete keuzes van mannen en vrouwen allesbehalve gelijklopend. Bij de mannen scoren vooral de technische richtingen goed tot zeer goed. Zowel Mechanica, Elektriciteit, Hout, Bouw en aanverwante richtingen presteren goed en hebben ook een grote aantrekkingskracht. Meer administratieve richtingen zoals "Handel", "Boekhouden-informatica" en "Secretariaat-talen" zijn populaire richtingen bij de mannen die een mindere score halen. Bij de vrouwen ligt het zwaartepunt bij de administratieve en zorgrichtingen. Zij zijn populair en halen ook vrij goede scores. Naar de echt technische richtingen die bij de mannen populair zijn, is het hier ver zoeken. "Schoonheidsverzorging" en "Lichamelijke opvoeding en sport" zijn 2 studierichtingen die het in het TSO3 bij de vrouwen niet zo goed doen.

- Schoolverlaters uit het kunstsecundair onderwijs van de 3e graad (KSO3) zijn 1 jaar na het verlaten van de school nog het meest werkzoekend binnen de groep van de middengeschoolden.

"Audiovisuele kunst en vorming", "Muziek" en "Binnenhuiskunst" presteren beter dan het gemiddelde voor de middengeschoolden.

Alle andere opleidingen, en dan vooral "Architecturale vorming" en "Beeldende kunst" scoren veel minder goed. Het hogere rest% van dit studieniveau heeft ook veel te maken met deze schoolverlaters die niet zo makkelijk kiezen voor een job buiten het artistieke milieu.
- Het hoger onderwijs van 1 cyclus (HO1C) kan zonder twijfel de beste resultaten voorleggen. Opmerkelijk binnen dit niveau is dat bijna 2/3 van de schoolverlaters vrouwen zijn. 1 jaar na het afstuderen zijn amper 3,7% van de vrouwelijke schoolverlaters nog werkzoekend tegenover 6,5% bij de mannen.

HO1C is dus zonder twijfel het studieniveau van de vrouwen. Hun goede scores hebben ook veel met hun studiekeuze te maken. "Onderwijsrichtingen", "Administratie" en "Verpleegkunde" zijn de toppers. Voeg daarbij dat vrouwen met deze opleidingen in groeisectoren (zorgsector) terechtkomen, of meer dan mannen kiezen voor zekerheid door bij de overheid aan de slag te gaan (Onderwijs en Administratie), en u hebt ook meteen de verklaring waarom vrouwen minder te lijden hebben van een mindere conjunctuur.

Ook mannen scoren zeer goed in het HO1C. Technische richtingen en administratie zijn populair en presteren goed. Bij de onderwijsrichtingen kan de "Initiële lerarenopleiding groep 1" de belangstelling wegdragen, het aantal mannen dat kiest voor de richting "Onderwijzer" is reeds veel beperkter en een mannelijke kleuterleider vinden is zoeken naar de spreekwoordelijke naald in de hooiberg.

Richtingen binnen de studiegebieden "Architectuur" en vooral "Audiovisuele en beeldende kunst" zijn de enige die binnen dit studieniveau uit de toon vallen.
- Waar het HO1C vooral een vrouwenzaak is, blijkt het hoger onderwijs van 2 cycli (HO2C) vooral mannen aan te trekken. Dit heeft veel te maken met het studieaanbod van dit niveau.

Bij de 3 populairste richtingen bij de vrouwen "Handelswetenschappen", "Vertaler" en "Beeldende kunst – optie grafische en reclamevormgeving" haalt enkel "Handelswetenschappen" een goede score.

Vrouwen die studeren voor industrieel ingenieur (helaas niet zoveel), hebben ook zeer goede tewerkstellingsvooruitzichten. Kunstrichtingen presteren ook op dit niveau het slechtst.

Bij de mannen zijn naast "Handelswetenschappen" ook de technische richtingen (industrieel ingenieur) erg in trek. Zij kunnen allemaal schitterende resultaten voorleggen.

Mannen die in het HO2C opteren voor de richting "Productontwikkeling" of een Kunstrichting volgen, zien hun kansen op tewerkstelling gevoelig dalen.
- Het universitair onderwijs (UNIV) is het op 1 na best scorende studieniveau, maar eerder in deze studie is er al op gewezen dat de prestaties van dit niveau eigenlijk onderschat zijn door de instroom van studenten die een opleiding volgden buiten de Vlaamse Gemeenschap.

Met stip op 1 en dit reeds sinds jaren zijn de richtingen "Godgeleerdheid" en "Godsdienstwetenschappen".

Alle richtingen in de gezondheidszorg, rechten en de opleidingen burgerlijk ingenieur en exacte wetenschappen doen het ook zeer goed.

De populairste richting is ongetwijfeld "Rechten", en dit zowel bij de mannen als bij de vrouwen.

Ook "Toegepaste economische wetenschappen" kan zowel bij de mannen als bij de vrouwen op heel wat belangstelling rekenen.

Bij de mannen vinden wij meer dan bij de vrouwen ingenieurs terug, met uitzondering van de bio-ingenieurs die ook bij de vrouwen populair zijn.

De psychologen van de toekomst zullen dan weer overwegend vrouwen zijn.

Studiegebieden in het universitair onderwijs die het niet zo goed doen zijn "Politieke en sociale wetenschappen", "Geschiedenis", "Archeologie en kunstwetenschappen" en "Wijsbegeerte en moraalwetenschappen".

Conclusies

- **Het percentage bij de VDAB ingeschreven schoolverlaters dat nog werkzoekend is 1 jaar na het verlaten van de school, betekent een belangrijke breuk met het verleden.**

Vergeleken met het aantal inschrijvingen van schoolverlaters bij de VDAB, steeg het percentage schoolverlaters dat 1 jaar na het verlaten van de school nog werkzoekend was, van 15,2% naar 19,2%. Vooral de mannelijke schoolverlaters gingen er op achteruit.

Deze evolutie was de voorbode van een naderende inzinking van de conjunctuur die tot op heden voortduurt.

- **Voor het eerst is het mogelijk, dankzij het ter beschikking stellen van onderwijsgegevens, om een volledig zicht te verkrijgen op ALLE schoolverlaters.**

De gegevens van 73.860 schoolverlaters werden geanalyseerd. Deze analyse bevestigt alleen maar wat ook reeds uit VDAB-gegevens bleek: de kansen voor mannelijke schoolverlaters om 1 jaar na het verlaten van de school aan het werk te zijn, liggen merkbaar lager dan die van de vrouwen.

- **1.380 jongeren slagen er niet in tussen het verlaten van de lagere school en de leeftijd waarop ze niet meer leerplichtig zijn, enige kwalificatie te verwerven die hen een toekomst biedt op de arbeidsmarkt.**

Jongeren die er op de leeftijd van 18 jaar niet in slagen door te dringen tot de 2e graad van het secundair onderwijs zitten met een groot probleem. Een groot aantal jongeren in deze groep kampt vooral met gedragsproblemen.

Hoewel er geen enkele reden is om aan te nemen dat jongens intrinsiek minder intelligent zouden zijn dan meisjes, stellen wij vast dat 2 op 3 van alle laaggeschoolde schoolverlaters, mannen zijn.

Voor een aantal jongens is het behalen van goede resultaten in het secundair onderwijs blijkbaar geen prioriteit. Uit recent onderzoek blijkt dat sommigen het zelfs stoer of cool vinden om zo weinig mogelijk te studeren.

Het gevolg is schoolse vertraging, veelvuldig wisselen van studierichting en uiteindelijk schoolmoeheid.

Voor deze jongeren oogt de toekomst allesbehalve schitterend.

- **Bijna 9.000 schoolverlaters komen op de arbeidsmarkt na een onvolledig parcours in het secundair onderwijs of na het volgen van deeltijds beroepsonderwijs.**

Schoolverlaters uit het deeltijds beroepsonderwijs en het secundair onderwijs van de 2e graad komen op de arbeidsmarkt met bitter weinig troeven. Zoals uit de studie blijkt zijn de studierichtingen die goede toekomstperspectieven bieden vaak op de vingers van één hand te tellen.

De meerderheid van deze jongeren zijn slachtoffer van het "watervalprincipe", hun schoolse carrière wordt vooral gekenmerkt door verandering, zowel wat het niveau als wat de studierichting betreft.

Niet enkel het restpercentage is van belang bij deze groepen, jongeren die zonder kwalificatie op de arbeidsmarkt komen, gaan dikwijls een wisselvallige beroepsloopbaan tegemoet die bestaat uit tijdelijke contracten afgewisseld met werkloosheid.

Hun toekomst wordt gehypothekeerd door jobs met weinig stabiliteit, minder goede arbeidsomstandigheden en dito verloning en weinig keuzemogelijkheden.

Bekijken we alle laaggeschoolde schoolverlaters naar geslacht, dan blijkt van alle mannelijke schoolverlaters liefst 17,2% laaggeschoold te zijn tegenover 10,4% bij de vrouwen.

- **Jongeren die hun secundair onderwijs afmaken hebben alle troeven in handen voor een goede start op de arbeidsmarkt.**

Wie zijn of haar secundair onderwijs wel afmaakt, krijgt al direct veel betere perspectieven voorgeschoteld. Hoewel het secundair onderwijs van de 3e en 4e graad globaal goed presteert, zijn hier ook studierichtingen die buitenmaats goed of slecht presteren. Wie een keuze wil maken op basis van latere tewerkstellingsperspectieven doet er dus goed aan even rond te kijken in het ruime aanbod van mogelijkheden.

Vooraf in deze studieniveaus valt op dat de studiekeuze nog vaak genderbepaald is. Traditionele mannen- en vrouwenrichtingen komen nog steeds voor.

Vrouwen die toch kiezen voor een traditionele mannenrichting stromen in dit niveau vaak minder goed door naar de arbeidsmarkt. De arbeidsomstandigheden die gelden voor een aantal van deze beroepen zullen daar natuurlijk niet vreemd aan zijn.

- **Kiezen voor hoger onderwijs is kiezen voor werkzekerheid.**

Wie kiest voor het hoger onderwijs ziet zijn bedje in de meeste gevallen gespreid.

Hoger onderwijs van 1 cyclus is de absolute topper. Vooral vrouwen vinden hun gading in dit studieniveau en veroveren van hieruit op succesvolle wijze hun plek op de arbeidsmarkt.

Door hun studiekeuze vinden vrouwen niet alleen snel een job, zij komen ook hoofdzakelijk terecht in weinig conjunctuurgevoelige sectoren. Zij kiezen dus duidelijk meer voor zekerheid.

Mannen in het hoger onderwijs kiezen meer voor techniek en wetenschappen. Industriële ingenieurs in het hoger onderwijs van 2 cycli zijn bijna uitsluitend een mannenzaak.

Als het wat minder goed gaat met de economie en een aantal hooggeschoolden moeten afvloeien, zijn mannen relatief meer het slachtoffer dan vrouwen. Dit neemt niet weg dat ook deze richtingen schitterende cijfers kunnen voorleggen.

Universitaire tenslotte krijgen een opleiding die vele poorten opent. De meeste richtingen bieden uitzicht op een snelle intrede op de arbeidsmarkt in een stabiele en uitdagende job.

Slechts enkele richtingen doen het minder goed, zij worden dan ook bevolkt door mensen die bij hun keuze veelal een snelle tewerkstelling niet als prioriteit hadden gesteld.

Wie verder studeert heeft de beste garanties op een dikwijls interessante en duurzame job. Toch zijn er voor wie om één of andere reden niet kan of wil verder studeren in ieder niveau interessante studierichtingen te vinden.

Persoonlijkheidskenmerken zoals motivatie, communicatievaardigheden, flexibiliteit, creativiteit en bereidheid tot levenslang leren worden steeds belangrijker. Een studiekeuze is een belangrijk moment in een mensenleven. Een goede keuze maken is belangrijk.

Een grote kans op een job is zeker belangrijk, maar minstens even belangrijk is de motivatie en de interesse om te kiezen voor een bepaalde studierichting.

Bijlage: opvolgingscijfers per studieniveau

Totaal Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar	
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal	% zonder werkervaring
Max. Sec. onderwijs van de 1e graad	1.380	500	36,2%	22,7%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	2.421	693	28,3%	10,1%
Algemeen sec. onderwijs van de 2e graad	426	59	13,8%	8,7%
Beroepssec. onderwijs van de 2e graad	4.245	1.277	30,1%	12,3%
Technisch sec. onderwijs van de 2e graad	1.618	261	16,1%	7,8%
Kunstsec. onderwijs van de 2e graad	133	24	18,0%	9,0%
Algemeen sec. onderwijs van de 3e graad	6.652	692	10,4%	6,6%
Beroepssec. onderwijs van de 3e en 4e graad	13.571	1.491	11,0%	4,8%
Technisch sec. onderwijs van de 3e graad	13.363	1.212	9,1%	4,7%
Kunstsec. onderwijs van de 3e graad	732	118	16,1%	9,4%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	15.411	735	4,8%	2,0%
Hoger onderwijs van 2 cycli	3.950	276	7,0%	3,9%
Universitair onderwijs	9.958	600	6,0%	3,7%
Totaal	73.860	7.938	10,7%	5,2%

Mannen Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar	
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal	% zonder werkervaring
Max. Sec. onderwijs van de 1e graad	874	314	35,9%	21,7%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	1.582	395	24,8%	8,7%
Algemeen sec. onderwijs van de 2e graad	243	33	13,6%	9,1%
Beroepssec. onderwijs van de 2e graad	2.566	690	26,9%	10,0%
Technisch sec. onderwijs van de 2e graad	1.101	167	15,2%	7,8%
Kunstsec. onderwijs van de 2e graad	78	16	20,5%	10,3%
Algemeen sec. onderwijs van de 3e graad	3.452	399	11,6%	7,7%
Beroepssec. onderwijs van de 3e en 4e graad	6.865	681	9,9%	4,4%
Technisch sec. onderwijs van de 3e graad	7.735	676	8,7%	4,6%
Kunstsec. onderwijs van de 3e graad	348	59	17,0%	11,2%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	5.758	374	6,5%	3,1%
Hoger onderwijs van 2 cycli	2.322	147	6,3%	3,8%
Universitair onderwijs	4.505	318	7,1%	4,9%
Totaal	37.429	4.269	11,4%	5,7%

Vrouwen Studieniveau	Schoolverlaters		Nog werkzoekend na 1 jaar	
	Aantal	Aantal	t.o.v. totaal	% zonder werkervaring
Max. Sec. onderwijs van de 1e graad	506	186	36,8%	24,3%
Deeltijds Beroepssec. onderwijs	839	298	35,0%	12,6%
Algemeen sec. onderwijs van de 2e graad	183	26	14,2%	8,2%
Beroepssec. onderwijs van de 2e graad	1.679	587	35,0%	15,8%
Technisch sec. onderwijs van de 2e graad	517	94	18,2%	7,7%
Kunstsec. onderwijs van de 2e graad	55	8	14,5%	7,3%
Algemeen sec. onderwijs van de 3e graad	3.200	293	9,2%	5,4%
Beroepssec. onderwijs van de 3e en 4e graad	6.706	810	12,1%	5,2%
Technisch sec. onderwijs van de 3e graad	5.628	536	9,5%	4,9%
Kunstsec. onderwijs van de 3e graad	384	59	15,4%	7,8%
Hoger onderwijs van 1 cyclus	9.653	361	3,7%	1,3%
Hoger onderwijs van 2 cycli	1.628	129	7,9%	4,1%
Universitair onderwijs	5.453	282	5,2%	2,8%
Totaal	36.431	3.669	10,1%	4,7%